

312013 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూన్ నెల 5-వ తేది మంగళవారము } No. 55
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర శ్వేతమాస బహుళ ద్వితియ } సంచిక ౫౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు
యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విచేతము
లలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములగు
నొప్పులకు సరిపడవంటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డజక్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు

249, ఫ్రేరిరోడ్డు, భోక్ట, బొంబాయి

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల అభివృద్ధిలోనున్నది
ది జనరల్ అస్యూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్. (అజ్మీరు)

THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LTD. AJMER.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల యంతవరకు యెక్కువ బోనస్ యివ్వగలిగిన దిదియే.

1926 సంవత్సరములో	పాలసీల మొత్తం	రూ 1,80,00,000	క్రింతి సంవత్సరముకంటె
నెయ్యింటికి రు 22-3-0	సంవత్సర ఆదాయము	7,00,000	రెంటితలుగా అభివృద్ధి గాబడెను.
1927 సం॥లో వ్యాపారము		88,00,000	

మీరు భీమాచేయుట కనుకూలమైనదియు, ఉన్నత సాన మాత్రమించిన దిదియే.

ఇండియా, బర్మా సిలోనసం దంతటను ఏజెన్సీలు బాంబేలు సాపించితిమి.

వివరములకు వ్రాయుడు: V Rama Rao, B. Com, Chief Agent for Ganjam & Vizag Dts. Tuni

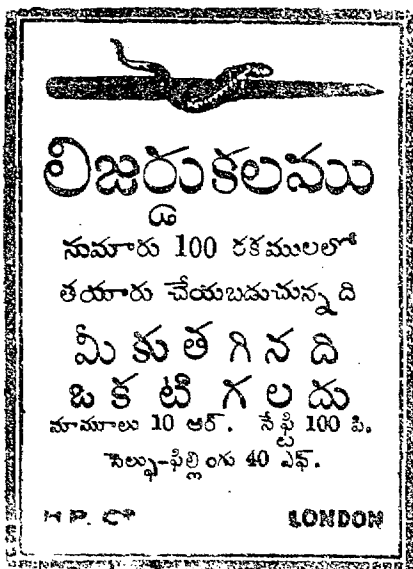
గొప్పసత్త్వతర రిజర్వరు కాబడినది మంచితరుణము.
అపొంసావ్రతము గోవధబాపుటకు సభ్యతపహింపుడు

మనతపహించిన శ్రీగౌతమీ

గోరక్షణ సంఘవిజ్ఞప్తి గమనింపుడు

మహాకాయలారా! లోకకళ్యాణార్థము రాజమండ్రి

లో స్థాపించియున్న శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ కరణాలయము
నందు సంఘసహాయమున దిక్కులేని బీద గొప్పవ భాదలును ఆ
సంఘాధికముగా రక్షించి పోషించుటకున్న సాధ్యమైనంత త్వ
రలో గోవధబాపుటకున్న పురమధ్యమన 2 లక్షల మదింపుగల
గొప్పవోటలు బిల్లింగులు క్రయముపొంది దీనియందు ఈ ధర్మ
సంస్థ ప్రతిష్ఠించి రిజర్వరు చేయించివారము. ఈ ఉద్యమము
యొక్క సంపూర్ణ కార్యసాధనలకు వేనకేలు సభ్యులు లక్ష
లాక్షద్రవ్యము అవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈసంఘమున
హిందూమహమ్మదీయాది సోదరీసోదరులు తమ కీర్త్యానుసాం
ము సత్సత్ప్రదానమొసగి 10 వేల మంది మహారాజు పోషకులు
మొదలు సహాయులవరకు సభ్యతపహించి యున్నారు. ఈ
సంఘమున సభ్యత పహించెడి పుణ్యార్థులు కనీసము సాలు 15
1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదయచేసి సభ్యతపహింప
పొందెదమన్నాము. చందా పంపించెడి చాతలు తమసం
పూర్ణమైన యద్రక్షణతో రాజమండ్రికి శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ
సంఘముపేర పోస్టుచ్యారా ఇన్స్ట్రుమెంటుగాను మనియ్యరగగా
ను సామ్యుపంపిన వెంటనే రసీదు అందచేయబడును. కొరిన
చాటికి రూపాయికుక్క కార్యక్రమము పరిపాలకుడు—ఇట్లు శ్రీ
గోరక్షణ గోరక్షణసంఘ క్రధాన కార్యదర్శి, దేవరపల్లి వెంకట
సరసింహుడు ప్ర, రాజమండ్రి. 4408

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.

P. O. BOX 237

3434

MADRAS.

WANTED.

Candidates for Telegraph, Station Master and Electrical Classes. Boarding arrangements. Particulars with Railway Fare Certificate on 2 anna stamps.—Presidency Telegraph College, Royapettah, Madras.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamp. Apply to:—Central Telegraph College, Nai Sarak, Delhi.

మంచిలాభమును గణింపవచ్చును

గుంటూరు, కృష్ణా, పశ్చిమగోదావరి, తూర్పుగోదావరి
జిల్లాలలోను, ఆయా జిల్లాలలోని జమీందారీలలోను, అనుభవ
కాలురును, సామర్థ్యముతో వసించేయవారలకు రు 100 మొదలు
రూ 500 వరకు రాబడి సంపాదించుటకు కొలదిసానములున్నవి.
దరఖాస్తుదారులు రోజంతయు పని చేయ నవసరములేదు
కాక్స్ సెక్యూరిటీయవ్వ నవసరములేదు.

ఉత్తర ప్రద్యుత్తరములు బహుగోప్యముగా నుండ
బడును.

సరియైన దరఖాస్తుదారులు వివరములకు యాచిగువకు
వ్రాయవగును.

బాక్సు నెం 99 C/o ఆంధ్రప్రతికా ఆఫీసు.

8881

7 తంబుకెట్టి పిడి, మద్రాసు.

ప్రకటన (2046)

రోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, బాలుబాల్యరాగాని
కోగలక్షణములను తెలుపుడు చేసినచో రోగస్వభావము
పుచ్చుకొనవలసిన మందు, పద్ధతము, వస్త్రరాలు వివరముగ
పుదితముగ వ్రాసి, పంపబడును. (సం 2)

డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

1204 2 ఆశ్రక భీష్మము నెలకు 1-కి రు 5-0-0

శ్రీ మత్స్యల సంస్థానమున 800 పుటములు వేయబడి
నది. బహుమాత్రము, వేడి, దగ్గు, తయ, పిట్లను బోగొట్టును.
కథమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము మందుతో పంప
బడును. అనేకులు వాడి మెచ్చివారు. కేటలాగు ఉచితము
8126 ఆర్థరసాయనశాల, ముత్తూర్, కృష్ణా

మట్టి ఆరోగ్యము

మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

మట్టి

మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

విరోధారం

విరోధారం అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

చర్మవ్యాధి

చర్మవ్యాధి అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

నాగరాజు-గమ్మ

నాగరాజు-గమ్మ అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

వెంకటాచలం

వెంకటాచలం అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

నెల్లూరుజిల్లాలో ఇండ్లుకాలిపోవుట

నెల్లూరు జిల్లాలో ఇండ్లుకాలిపోవుట అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

నెల్లూరు మునిసిపాలిటీ

నెల్లూరు మునిసిపాలిటీ అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

కాలమానము

కాలమానము అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

నీరు

నీరు అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

అన్నప్రదానము

అన్నప్రదానము అధికముగనున్నప్పుడు, నేను కాలమునకు మట్టికాచిత్యము మనకు సామాన్యముగా తెలియకపోయినను ఆరోగ్యమునకు మట్టికాచిత్యము ముఖ్యముగా పాపముగా ఉన్నది.

కొల్లా ఆదిశేషయ్య

గవర్నమెంటు జాతీయ వైద్యవిద్యాలయము

ఈ జాతీయ వైద్యవిద్యాలయము 1925 జనవరి నానాడు శ్రీమంత్రి పంతులు రాజావారి దయవల్ల, డాక్టర్ ఉస్మాన్ సాహెబుగారియొక్క దయగల ప్రయత్నములవల్ల, డాక్టరు శ్రీనివాసమూర్తిగారి నిపుణతలవల్ల అందుచే గవర్నమెంటు వారి దయవల్ల నుండి పనిచేసింది. దీనికి డాక్టరు శ్రీనివాసమూర్తిగారు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నున్నారు. వీరియొక్క ఉద్దేశములు, అభిప్రాయములు ఈ కళాశాలను బాగుపరిచి ముందుకు తీసుకుపోయే గాని అన్యధాగాదు. కాని ఒకవైపున పర్యవేక్షణగాదు, ఇంకొక వైపున ఈవిద్యాలయమున నున్న పాశ్చాత్య వైద్యవిద్యాలయములను కొంతవరకు పానకముతో పుడకవలె అలంకముగా నున్నారు. అందువల్ల వారు విద్యార్థులకు నుసలంత సాహాయ్యము చేయవలెనని యున్ననూ వారియొక్క ఉద్దేశములు కొనసాగుతున్నవి. ఏలన విద్యాలయము స్థాపించుటలో నుండు తొందరకొలది వీరు కొంచెముగా పొరబడి పాశ్చాత్య విద్యార్థులకు జేష్టు విద్యయంతయు, యిందు పైగా ఆయుర్వేద యానాని సిద్ధవైద్యములనుగూడ పూర్తిగా మూడుసంవత్సరములలోనే నేర్పడుట అని భారతమున గవర్నమెంటువారి గజెటులో ప్రచురించిరి. కాని నాలుగుసంవత్సరములలో పాశ్చాత్యులకు జేష్టు విద్యయంతయు అధిమతము నాలుగుసంవత్సరములకు తక్కువగాని ఇండియన్ వైద్యములనుగూడ మూడు సంవత్సరములలో నేర్పదనమా? ఇట్టివి తిరిగి నాలుగుసంవత్సరములలో పూర్తిచేయవలెనని మార్పుదెను. కాని యిదియు కష్టతరముగానే యున్నది. విద్యార్థులు ఈ ద్వంద్వ విద్యలో నుండి యెట్లు రాతిలో పచ్చడివలె ననిపింపుచున్నారు. ఒకవైపున పాశ్చాత్యవైద్యమును, ఇంకొక వైపున ఇండియన్ వైద్యమును తమతమ విద్యలను ఈ స్థలములలో పూర్తిచేయుటకుగాను పంజాబు మెయింస్టీడున వరువు కిడుమున గా ఇట్టితర విద్యార్థి పరిపూర్ణ నిపుణుడు కాగలడా? అయితే నాయుడైతే పాశ్చాత్య వైద్యవిద్య ఎలవనిగాని, లేక ఇండియన్ వైద్యము తగ్గింప మనిగాని గాదు. ఇండియన్ వైద్యములో పాశ్చాత్యులకెవరే కష్టపెట్టితన గలదు; కలచికిరిగిలదు. అనుతి చికిత్స గలదు. యిందు లేనట్టి భాగములకు పాశ్చాత్య వైద్య గ్రంథములనుండి దీసి వాటిని ఆయాత గతులకు దగ్గరగా ఆయాభావములలోనికి, డాక్టరు లక్ష్యపథిగారినిబట్టి గ్రంథవిద్యార్థులకు అనుకూలముగా నున్నట్టి కర్మకాండయి, సాధ్యమైనంతవరకు వైద్యవిద్య నుభవించి, జీవీ విద్యార్థులకు ప్రార్థనజే: కంపుట యాచితము యే విధముగాని అతిమగలద? కల్పనకొలది విద్యగలదు కాని ప్రస్తుతము మనకెంతగావలెన, విద్యార్థులు యెంతవరకు నేర్చుకొనుటకు సమర్థుల అయ్యెదనని చూచియున్నది. అటుగాక ఈరెండువిద్యలు వారివారిపద్ధతుల ప్రకారము పూర్తిగా నేర్చుకొనుటకు వలసినంతకాలము, చువుటకును జేర్చించుటకును తగినంతసమయతో ప్రస్తుతము హిందూజాతియొక్క సిద్ధిగలదా? ఈ కష్టతరవిద్యలచే పల్లెలవారందరూ పక్షియై, పంజాబుయూ ముంబైగిరి పట్టుచు పంజాబులో గవర్నమెంటువారు నూతనముగా నేర్పించిన రాజమార్గములపై తమ పట్టపర్తికాగిరికనులతో గూడ బరుగులిడుచున్నారేగాని మరియేమైనా ఫలముగలదా?

యందుకుగాను గవర్నమెంటువారు జేసిన మహోపకారమును కొనసాగించుకొని ఈ విద్యాలయమునకు పూర్తియైన సహాయము జేయవలయునన్న నిదియే ముఖ్యమార్గముగాని, యం. వి. పరీక్షానిపుణులను, యేరెండు సంవత్సరములలో ఇండియన్ వైద్యమును నేర్చుకొన్నవారిని ఇండియన్ వైద్య సారమున గ్రహించజాలరని నాన్విధమైననమృతము.

ఒక శ్రేయోభిలాషి.

వంగరాష్ట్రమున నీటి సమస్య

సాకర్షములు

కోటిరూపాయలు జిల్లాబోర్డులకు ఋణమునుచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనుట వంగరాష్ట్రమున కంతటికి నీటి సమస్యను కలుగజేయుటకుగాను జిల్లాబోర్డులకు కోటిరూపాయలవరకు ఋణమునుచ్చుటకు వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనిరి. ఏయే జిల్లాబోర్డులకు ఎంతెంత ఋణము కావలయునో ప్రభుత్వమువారికి తెలుపవలయునని స్థానిక స్వపరిపాలన కమిషన్లుగారి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకు సర్దుకొనుట వంపియున్నాడు. జిల్లాబోర్డువారంత మొత్తమున వ్యయ మొనర్చెదరే అంత మొత్తమున ప్రభుత్వమువారు ఋణమునగెదరు. ఈ ఋణమును 30 సంవత్సరములలో పునర్తిరుపింపవలెను. (ప్రే. ప్రెస్.)

ఉష్ణము తగ్గుటకు చేయవలసిన అభ్యంగన స్నానము

శ్రీపరమహంస సచ్చిదానంద యోగీశ్వరులవారు జీవప్రవృత్తి రాజయోగ సారామృతమున వ్రాసిన పద్ధతి

Table with 2 columns: Item number and Description. 1. తేలవెరియాల 5 పలాలు, 2. బాదంపప్పు 1 1/2 ,, 3. కన్నాపసుపు 1 1/2 ,, 4. వేపపప్పు 1 1/2 ,, 5. విత్తులనీ పండుపునీరికాయకండ 1 1/2 ,, 6. విత్తులనీ కరక్కాయకండ 1 1/2 ,, 7. కన్నారాలు 1 1/2 ,, 8. కన్నాపసుపు 1 1/2 ,, మొత్తం 15 1/2 పలములు.

వీరిని యెండవెట్టి దంచిమార్చుచేయవలెను. వస్త్రపూరితము చేయవలెను. ఈరెండు రోకరల్లో వేసియించి, ఒక పంచపాత్రలో 1 1/2 లేక 2 అళుకులు అవుపాలు వేసి దానిలో 4 వ్రేళ్ళకు వచ్చింక గండ తీసి ఒకసారి వేసి కలిపి మెయింకసారి గుండ మరలవేసి బాగుగా కలిపి నిప్పుపెగ నువెట్టి గంటకాడతో కలుపుతూ పుల వలెను. అది గరితె బాదుగా అగునంతవరకు అటుల చేయవలెను. చల్లారిన తరువాత గట్టిగా మద్ద గానూడదు నీళ్ళగాను పుండగూడదు. చల్లారిన పిమ్మట గుజ్జగా నుండవలెను రాత్రి యిట్లు చేసి యుండుకొని, తేలవారుబామున 4 గంటలకు లేచి ఆత్రాను కొంత చేతిలో వేసుకొని 5 నిమిషముల నేపు తలకు గద్దవలెను. తరువాత లెక్కిన శరీరమున కంతుకునూడ దానిని 10 నిమిషముల నేపు రాయుచు దుద్దును నుండవలెను. అపుడు శరీర మంతా మంటగానుండునట్లు కనబడున గాని అది మంటగాదు. అవలి ఉష్ణము పైకిపోవును. ఇట్లు రద్దగా అదియంతయును నలుపుండవలె రాలిపోవును. మంట తగ్గిపోవును. మంట తగ్గిపోగానే అపుడు పబ్బుగాని నలుగుండిగాని సీతాయపాడిగాని రద్దగూడదు. వేడిగ్లు బాగుకొనునూడదు. చేతితోనే గద్దకొని చచ్చిళ్ళ స్నానము చేయవలెను. తేలవారు బామున 5 గంటలకు ముందే స్నానము చేసినవలెను ఈరీతిగా నాలుగురోజుల కొకసారి చేయుచుండవలెను ఇందు రివ వస్తువు ఏవో యుండవలెను. పొరబాటున 8 గా కన్నాపసుపు మరల వ్రాయబడింది. దీనిని చూచినవా రెవరైన యోగీశ్వరులను కలగొని వ్రాయదగును.

వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

మహమ్మదీయ శాసనసభ్యులు

17-వ తేదీకి సభ వాయిదావేసిరి

సిద్ధా, జూన్ 8:—మహమ్మదీయ శాసనసభ్యులు శాసనసభ్యుల సభము నాలికు ఫెలోజియన్ నూన, పంజాబుమరాత్రిగారింట్ల సమావేశమయ్యెను. బక్రీదినం కొందరు సభ్యులు రాలేదు. మహమ్మదీయులు కొరవలసిన విషయములను చూచించుచు పలువురు సభ్యులంపైన శేఖరులు డా॥ అబ్దుల్లావర్సిగారు చదివరి. రెండు ముఖ్యరాష్ట్రములవారు పంపినకాగితములు పాఠ్యశాసనపరి. కొద్ది రోజులలో నిమకు చేరవచ్చును. కాని కొరవ వేచి యుండట ముచిదనరి. కావున సభ జూన్ 17 వ తేదీకి వాయిదావేసిరి. ఈ రోజుగ యిరులు పలువురుగూడ తమ అభిప్రాయములను పంపుటకు వీలందునని చూచించిరి. వివిధ రాష్ట్రములనుండి ఎప్పు నూచనల విచారింది వచ్చేసభలో చర్చించుటకు చిట్టకార్యక్రమము తయారుజేయ ఈ దినమ ఉపసంఘము నియమించబడెను:— సర్ జర్జిగరాల్లిఖాను, సర్ అబ్దుల్లాకాదర్, సర్ మహ్మద్ ఇక్బలు (పంజాబు) డా॥ ఎ. వర్మర్ (బెంగాలు) డా॥ ఎఫ్. కు అహమ్మద్ (సంయుక్త రాష్ట్రములు) గజ్జువి (కలకత్తా) డా. వర్మర్, (సిద్ధా) గార్లు ఇకముందు మహమ్మదీయుల సూచనలను అందుకొనుచుండురు. (అ. ప్రె.)

“ఏజెంట్లు కావలయును”

రాజధానియంద నన్ని జిల్లాలలోను కిరణిక్ ఆయిలు అమ్మకమునకై ఏజెంట్లుగ పనిజేయు పలకుబడిగల ఘరానా మనుష్యులు కావలసియున్నాడు. నెం 1286 రు పోస్టుబాక్సుకు దరఖాస్తుల సంఖ్యను చెన్నపట్టణము. (4796)

శ్రీమహామయ నామ స్తోత్రమున బి. ౨ మంగళవారము

(స్వకీయవిలేఖరి, రాజమండ్రి)

రాజమహేంద్రవరపుర నివాసములు, వైయ్యకరణ పార్వతీమూలము, వేదవేదాంగ శాస్త్రాంతర్యమిద ధర్మశాస్త్రాది పారంగతులును, సంస్కృతశాస్త్ర కావ్య నాటకాలంకార సాహిత్యప్రవర్తకులును, శిష్యాశ్రమరంగులును, రాజమహేంద్రవరపుర గవర్నమెంట్ ట్రాన్స్ కాలేజీ రిటైరు సీనియర్ గీర్వాణాంధ్రవేదములును, శ్రీమహామయ నామ స్తోత్రమును, బాలవ్యాకరణ గుప్తా ప్రకాశికాది గ్రంథకర్తలును, కొంతకాలము శిష్యావ్రతకాలేషి ప్రధానోపాధ్యాయులును, రాజమండ్రి గౌతమీగ్రంథాలయ యాజ్ఞాన గౌరవధ్యులును, ఆగు బ్రహ్మశ్రీ కల్లూరి వేంకటాచార్యులవారు, యాశ్చర్యమైన 11 జయవారముల పరమపదము నొందిరి.

కదిరి

(స్వకీయవిలేఖరి)

కలరా ప్రబలుచుండుట

జూన్ 1:—కలరా కొలదిదినములు తగ్గవుండినదికాని తిరిగి హెచ్చుచున్నదని తెలియుచున్నది. గ్రామములో యెక్కువ భయమునకు కొందఱులేదు. ముత్తము యింతింతకు 20 కి తగిలి 5, 6 గురు చనిపోయి యుండును. తాలూకాలోని చుట్టుపట్ల కొన్ని గ్రామములందున్న ధిపోర్లుల వచ్చుచున్నవిని తెలియుచున్నది. ఎక్కువగా ఆహారాంత్యములలో కూడ జన నష్టమున్నట్లు లేదు. పల్లెలవారికిని గ్రామస్థులకును, రాకపోకలు లేకపోవలసి వచ్చినందున వ్యాపారాలు మందగించుటయు, ఇతరవిషయముల పనులకు ముఖ్యమందు కలుగుచున్నది. గామస్థులు చాలమంది వెదలిపోయి యుండుటవలన, కలరా కారణముగ వేరువేగ ఫ్యాక్టరీలలో పనిచేయు ఖాళివారు యజమానులవారు వివేక తిరుగబడిపోయినందునను కంపెనీలకు నష్టముగ నున్నది.

మాపాలు ఇన్స్పెక్టరు ముర్రాల్ శ్రీ. కె. రామచంద్రారెడ్డిగారు, జిల్లాపాలు ఆఫీసరు ముర్రాల్ శ్రీ. వి. యస్. వెంకటరావుగారును కలరా తగిలినవారి విషయములను, వైద్యాధి వ్యాపకము నడ్డగించుటకాను జాగ్రత్తతో శ్రమిస్తారు. తమ ధర్మమును నెరవేర్చుచున్నందులకు ప్రజల కృతజ్ఞతను తెలియజేయుటకు సంతసమగుచున్నది. కలరా అంటు వ్యాధి వ్యాపకమునకు నులభ సహకారములను కాఫీకట్టుక మాయించి యేర్పాట్లు చేయుచున్నను, మద్యపానములను విమోచింప నివహించుచుండుట విచారకరము. ఎప్పటికిని మాయించిజేయవలసిన ప్రభుత్వధర్మములుండ; కట్టుక కంటే ఎక్కువ హానికరములగు కల్లు, కసాయి, దుకాణములను యీకాలరాకాలమునందైన మాయించుటలో, చెడుగును గుర్తించి ప్రజాశ్రేయోల్లివాల ప్రశంసాకృతజ్ఞతను పొందుచున్నట్లు మెంతువారు పాత్రులయ్యెదరు గాక యని కోరుచున్నాము.

హనుమత్సేవాసమాజము

సేవాసమాజమువారు గామకాంతికారకు శ్రీ ఏటిగడ్డ అంజనేయ స్వామివారి ఆలయమునందును, గ్రామమునందును, భజనలలోను, ముత్యవిధములగును, నిలవక ఆహారాశ్రమముల శ్రీరామసప్తాహము చేయుచున్నారని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాము. 6-6-28 తేదీ బుధవారము శాంతిపర్యం జరుపబడును.

లోగడ లేఖలలో గ్రామమున పోస్టులు తెలిగ్రాఫిక్ ఆఫీసు లేనిదనివలన ప్రజల పడుచున్న యిబ్బందిని గూర్చి ప్రాసియుంటిని. పోస్టుల తంత్రకార్యాలయముయొక్క యావశ్యకతను గూర్చి ప్రభుత్వమువారికి యిదివరకు చేకొన్న విన్నపములు, కోరిక యింతికాలమునకు నెరవేరినదని ప్రాయము సంతోషించుచున్నాము. తెలిగ్రాఫిక్ ఆఫీసు తెరచుటకు కావలసిన ఏర్పాట్లు దాదాపు పూర్తయినవి. ఎప్పుడు కార్యాలయపు పని ప్రారంభమగునదియు తెలియుటలేదు. త్వరలో పని ప్రారంభించెదరని నమ్మదము. సర్కారువారికి లేఖలు కృతజ్ఞులగు నుండగలరు.

తిరుచినాపల్లి జూన్ 4:—తిరుచినాపల్లిసమీపమున కొనుగూడి గ్రామమున కడచినవారము 150 ఇండ్లు కాలిపోయెను. కొంత ధాన్యముకూడ తరకురామప్రతియయ్యెను. మొత్తము 50 వేల ధూప్యములు నష్టముకలిగినది. (అ.ప్రెస్.)

తిరుచినాపల్లి జూన్ 4:—తిరుచినాపల్లి జిల్లాయందలి తిరుచినాపల్లి లాల్పడి తాలూకాలో వరదలవల్ల నష్టపడినవారికి 40 వేలరూప్యములను మద్రాసు వరదల సహాయ కేంద్రసంఘమునా రొసగిరి. (అ.ప్రెస్.)

కోరికపాడు

శ్రీరామ, శివకళ్యాణ మహోత్సవములు

ఇప్పటికి కొన్ని దశాబ్దములకుగాను మాయూర శ్రీ శారామస్వామివారి యాలయమునందు, శివాలయమునందు నూతన ధర్మశాస్త్రోపాధ్యాయులు, కళ్యాణ మహోత్సవములను కడు వైభవమున గాఢింపబడెను. గత మేమాసము 24 వ తేదీయందు రెండు ఆలయములందు నూతన ధర్మశాస్త్ర పత్తి శాస్త్రాధికారుల మంత్రపురస్కరముగ జరిగెను. వాడే ఆస్థానివర్గమునకు విరివిగ ఆ నవ ప్రదానముగా వింపబడెను. పిమ్మట గ్రామముల ప్రాంత్యాచార్యులు, ధర్మకర్తల తాగగలిగిన శివాలయము, శివాలయములందు రెండింటిను విరుదినములు సక్రమముగ శ్రీ స్వామివారి కల్యాణమహోత్సవములు జరిగెదమన జరుపబడెను. తత్వము నగరసంకీర్తన, భజనలు ఉత్సవములు, సంతర్పణలు, వేడుకలు మొదలగు కార్యక్రమముల గ్రామములనేగాక పరిసర గ్రామములందలి పాదల ననేకల వాకర్లించెను. ఈ కల్యాణసందర్భమునందు ఒంగోలు తాలూకా పరిషత్ పాటి నివాసులును, ప్రస్తుతము గుంటూరు కారదాని కేరళముందు సంగీతధర్మాధ్యక్షులైన బ్రహ్మశ్రీ వరదయ్య పంతులుగారును వారియన్న గారిమారులు శ్రీ సత్యశారాయణగారును శ్రీ. రామచంద్రుని పిచ్చయ్యగారును, గానసభగావించి గాత్రపాట, ఫీడెలు, వేణు, వృందంవాద్యములచే సభ్యులతనయజేసిరి. భక్తిపరులగు శ్రీయుతులు పోరూరి మరవారిదాసు శ్రీ పోరూరి శ్రీరాములుగారు, వెంకటాచార్యుల గార్లు తదితరులుగావించిన తిరుగకాలక్షేపములు శ్రోతలభక్తిరసావేశులగావించి, తన్మయులజేసిరి. నిత్యోత్సవములందు శ్రీ స్వామివారియలంకారములకు ఖచ్చగ వస్త్రములుపయోగింపబడుట ఎన్నదగినవిషయము. ఈ పదుద్యమమునకంతయు ప్రధానకారకులై, పలు విధ కష్టనష్టములకోర్చి నిర్విఘ్నముగ నీ ఘనకార్యముల కొనసాగించిన ధర్మకర్తలగు శ్రీయుత నీలంరాజు శివారామ దాసుగారును, రెడ్డికలజులు శ్రీయుతులగు శ్రీయుతులు సూర్యేంద్ర రామకృష్ణారెడ్డి, కడివేటి వెంకటరెడ్డి, యద్దుల నరసారెడ్డి, దండు గోవిందరెడ్డి, పల్లెలకే శేషరెడ్డి గారలను ప్రశంసాపాత్రులు.

గ్రంథాలయము

సుమారాధనాసముల క్రితము మా గ్రామముందు “శ్రీ శారామ గ్రంథాలయము” ను పేరిట నొక పుస్తక భాండాగారము స్థాపింపబడినది ఇప్పటికి దాదాపు 30000 ఉద్దృంధములు సేకరింపబడి పురజకులు గ్రంథాలయములను విశేషలాభమును బడచుచు, ఉత్తముగు గ్రంథాలయాలకంటెను ర్తించుచున్నాడు. కాని యింకను సానికముగ గ్రామములుజూపవలసినంత యభిమానమును చేయదగిన సాహాయ్యమును గవర్నరుయొందలేదు. సంపన్నులును, విద్యావంతులును, వదాన్యులగునూ మాయూర పాదలీ యుద్యమమునకు ఆధికముగ తోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాము.

కోరికపాడులగ్ని ప్రమాదము

శాలగూడినముల క్రిందల మాచక్క యూరగు రావి నూతల యెత్తురు అగ్ని ప్రమాదమువలన, సుమారు మూడువందల యిండ్లు దహితమై చాలానష్టము సంభవించెను. ముఖ్యముగ పంచముల గూడెముల సభ్యులు వాణిజ్యమునలవలన నిర్భాగ్యులగు మాలమాదిల నివాసములగునొకటి కట్టకట్టలేక అల్లాడెడిస్థితి పట్టినది. మంగోలు తాలూకాలోని దీవారములో చందలూరు మొదలగు శాలగూడు గ్రామములగ్ని ప్రమాదముని వారి పడినవి. ప్రభుత్వమువారు గాని తాలూకాబోర్డు వారుగాని ప్రజల కీతవరకెట్టి సహాయమునుగాని గావించి యుండలేదు. (ఒక విలేఖరి)

మహమ్మదాలిగారు

యూరపు పోవుచు హిందువులకు సందేశము ముస్లిములగు తీర్థానముల సంగీకరింపగోరుట బొంబాయి, జూన్ 2:—మాలాశా మహమ్మదాలి గారు నేడు యూరపునకు పోవుచు పత్రికా విలేఖరితో నిట్లు దలిపిరి. సర్వవత్ సమాజేశమువారు నియమించిన ఉత్సవమువారు గత దేశంబులో ముస్లిములగునా రామోదించిన తీర్థానముల కంగీకరింపనిచో మహమ్మదీయులు కమిటీవారి నిర్ణయముల కొడంబడజాలరు. ముస్లిములగువారిని సమష్టి నియోజకవర్గముల కంగీకరింప జేయుట స్వల్పవిషయముగాదు. అల్పసంఖ్యాక సంఘమువారు యెంతవరకు జిగగలలో అంతవరకు కలకత్తాలోనేదిగిరి. కావున మహమ్మదీయులధికముగనున్న కొద్ది రాష్ట్రములలోని హిందువులు మహమ్మదీయులయందు విశ్వాసముంచవలెను. కొద్ది రాష్ట్రములలో హిందువులను స్వల్ప సంఖ్యాకులుగ నుండుటకు హిందూ మహాసభవారు భయపడరాదు. (అ.ప్రెస్.)

వివాహాదిశుభములు

అమలాపురం తాలూకా వేరమ్మ అగ్రహార పురజనసంఘమువారు 29.5-1928 సంవత్సరం తొలిఖన మహారాజశ్రీ క్రా సోమేశ్వరరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టు నకిలీగారి ఆధిపత్యముక్రింద యీ క్రింద నుడవారిచిన తీర్మానములు ఆమోదించిరి.

1. ఇకముందు వివాహములకు కట్టుములు యెట్టి రూపక మైనవియును యిమ్ములగాని పుష్పకొనుటగాని వస్తువులు నిర్ణయించుటగాని సంపూర్ణస్థితికి వ్యతిరేకమయిన పనులని యీ సంఘమువారు పూర్తిగా నిషేధించుచున్నారు.

వివాహములలో సదస్యములు జరిపిండుట, పూర్వముందు లేకపోవుటచేతను ప్రస్తుతపరిశీలనకు బట్టి అనావశ్యక మగుటచేతను వాటిని పూర్తిగా తగ్గింప కోరుతున్నారు.

2. వివాహములలో బోగం మేళంలు తీసుకొనివచ్చుట విక్రీతి అనర్థదాయకమునగుచే వాటిని పూర్తిగా బహిష్కరించుటకు తీర్మానించుచు కాలక్షేపముకొరకు భక్తిముక్తివాదకు మగు హరికథలను పురాణములను చెప్పించుకొనుటకు యీ సంఘమువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

వివాహకాలముందు భోజనసత్కారముల విషయమై పురజనులను సమర్థులైనవారు ఒకపూట మాత్రమే పిలువబడుతున్న అంతకంటె యెక్కువ పిలువకూడదనియు యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. వివాహములయందు “టి.కాఫీ” పుగవులగైరా నిషేధ వస్తువులను ఆడపెల్లివారు గాని మగపెల్లివారు గాని సైతం చేయకూడదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. వివాహములకు ముఖ్యమైన బంధువులను మాత్రమే ఆహ్వానించవలె ననిన్ని అట్టి ఆహ్వానములు సుభలేఖ ద్వారా జరిపిని చాలునని యీసభవారి ఆభిప్రాయమై యున్నది.

5. తుదికార్యములందు బంధువుల పరస్పరము కట్టుములు చదివించుటగాని, పుష్పకొనుటగాని కూడనని తీర్మానించుచున్నారు.

6. వివాహముల దర్శిలను అల్పతరైఫముగను సహ్యాకములకోరకు బంధువులను తీసికొని వెళ్లుట పనికిరాదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

7. రిజిస్ట్రేషన్ గాని గర్భాదానములకుగాని గాజులకుగాని బారసాలకుగాని యేవిధముయిన ఆదంబరము కూడదని యీసభవారి ఆభిప్రాయం

10 పై తీర్మానములకు వ్యతిరేకముగా జరుగు వివాహాదిశుభములకు వెళ్లుట విషయములో యీ సభవారు పూర్తిగా అసంగీకారమును సూచించుచున్నారు.

జూరరులు ఏకగ్రీవముగనొసగు

నిర్ణయమును నెషన్సుజడ్జి నిరాకరింపవచ్చునా?

కరాచి, జూన్ 2:—ఒకక్రిమినలు కేసునందు నెషన్సు జడ్జి జూరరులు ఏకగ్రీవముగనొసగిన నిర్ణయమును నిరాకరించి మరల కేసువిచారణ జరుగవలయునని తీర్పుచెప్పిరి. 1928 సంవత్సరమున నెషన్సుజడ్జి కెన్నెతోగారు ఇదేవిధమున జూరరులు ఏకగ్రీవాభిప్రాయమును నిరాకరించి యుండిరి. జాడిషియలు కమిషనరు కోర్టువారికి అప్పీలుచేయుగ కెన్నెడి గారి తీర్పు తప్పెననయు జూరరులు ఏకగ్రీవముగ ఒక అభిప్రాయము తెలిపిన నెషన్సుజడ్జి దానిని నిరాకరింపకూడదనియు తీర్పు చెప్పబడెను. ఈ కేసునందుకూడ నెషన్సు జడ్జిగారి తీర్పుపై అప్పీలు చేయుట యున్నది. నలుగురు శాస్త్రము మూర్తులు కలసి కేసును విచారించిరి. నెషన్సు జడ్జి తీర్పు క్రమమైనదని ఇరువురు ఆక్రమమైనదని మిగిలిన ఇరువురు అభిప్రాయపడిరి. అందుచే ప్రాతితీర్పు భూయవరముల అవసరమని తీర్పు చెప్పబడెను. అనగా జూరరులు ఏకగ్రీవముగ యొసగిన నిర్ణయమును నెషన్సుజడ్జి నిరాకరింపకూడదు. హైకోర్టు వారొసగిన తీర్పు ననుసరించి క్రిమినలు కేసునందలి నిందితులు విడుదలచేయబడిరి. (ప్రెస్)

డాక్టరు సత్యపాటుగారు

బార్లోలికి వెళ్లుట

లాహారు, జూన్ 4:—బార్లోలి పరిశీలనకు పరిశీలించుటకై డాక్టరు సత్యపాటుగారు నిన్నరాత్రి బార్లోలికి ప్రయాణమై వెళ్లిరి. వీరు బార్లోలి తాలూకాయందంతయు పర్యటనమొనర్చి అన్నివిషయములను స్వయముగమంచి పంఖలునకు తిరిగివచ్చి విచారములను ప్రోలచేయ మొనరిడెదరు. (ప్రెస్)

• పద్య 4 బి 1 2 0

భారతదేశము - ఆత్మనందనము

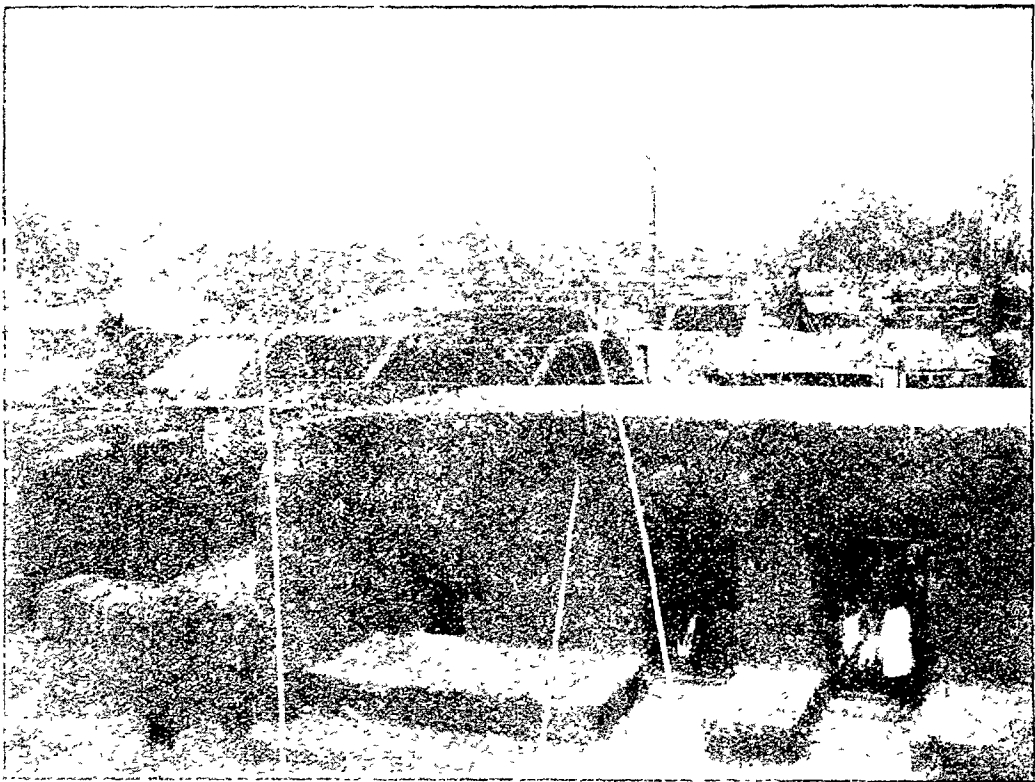
(ది॥ బి॥ మోచర్ల రామచంద్రారావుగారు)

“భారతీయత్వ పరిక్షణము” అను శీర్షిక క్రింద ది. బి. మోచర్ల రామచంద్రారావుపంతులుగారు త్రివేణి పత్రికయందు క్రిందివ్యాసమును వ్రాయుచు భారతప్రభుత్వమువారి నవలంబించుచున్న సైనికవిధానమును తీవ్రముగ విమర్శించిరి

“భారత రాజకీయ వాతావరణములయందు నిపుడు స్వరాజ్యసంపాదనకారకు బ్రహ్మాండమును, పోరాటముచే నావరింపబడియున్నది. సైనికమునకు యోజనము, ఆకమిషనులందు సభ్యుల నియమించుటలో నవలంబించిన పద్ధతి భారతీయత్వమునకు ఆపంపుమునందేనుత్తమును పూనియెను. ఉద్దేశపూర్వకముగ చెలిచెట్టులు మొదలగు చర్యలన్నియును భారత హృదయమునకు ముఖకులై నాటి, భారతీ గాత్రము గొంపమును గాఢముగ నొప్పించెను. తన ప్రభుత్వ నిర్మాణవిధానమును నిర్ణయించుటయందు భారతదేశము తాత్కాలికమును పాల్గొనజాలదు. అనేక కేటబ్బులుగా ఊహించుతేలక ఎక్కడనో అడగియున్న దీనులు, క్రోధులు, దుష్టులు, పోజులు, లూఠీనియలు మొదలగు వారిందరకును స్వయంసిద్ధియాధికారముండవచ్చును. కాని భారతదేశమునకు మాత్రము లన భావి స్వయాధికారమును నిర్ణయించుకొను విషయమున ఒక్కపలుకైన పలుకుట కధికారముండరాదు. రాయలు కమిషనునుండి భారతీయులను చెలిచెట్టుటకు కమిషను సభ్యులుగనుండి సహకారమునర్పించుట అని తాత్కాలికమును నొసగకుండ నిరాకరించుటకును, మరియొక యర్థముండజాలదు. భారతరాజకీయములయందేని ఈ ఘోరావమానముచే, ఆర్థికగతముగల భారతీయులెల్లరును రోషావలసినంత ప్రహృదయులై యున్నారు ఈదేశమందలి సమస్త రాజకీయ పక్షములవారిందరకును తదవమానసంజనితరోషమును వెల్లడించుట కేమాత్రమును సంశయంపలేదు. సర్ జాన్ సయ్యును గారును, అంగ్లో హైందవ పత్రికలును లేదులేదని ఎంతెప్పినను, ఎంతవ్రాసినను, భారతీయులందరకును రోషపూరితస్వాభులై యున్నారనుట మాత్రము తప్పుదు. అందుచే భారతదేశమునందు చిత్తచిచ్చులుకాచింప, విదేశీయ దాస్యమునందలి తప్పించుకొని బయటపడలేనను తృప్తియే గానించుచున్నది. ఈ తృప్తి భారత రాజకీయచరిత్రయందు దివివర్ణ కెప్పుడును ఇంతతీవ్రముగలేదు.

ఇటీవల సంభవించిన కొన్ని సంఘటనలు లీ తృప్తిను మరింతగాఢపరచుకొనెననినది. తన ఆర్థిక స్వయంపరిపాలన తన కుడతమనిదోచినదీనిని చక్కచెట్టుకొనటకు భారతదేశమునకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మేమాత్రమును లేదు. తనకు లాభకరముగ ఆర్థికవిధానము నవలంబించుటకుగాని, తన ప్రయోజనముల సంరక్షించుకొనుట కనవలసిన ఏర్పాటుల గానించుకొనుటకుగాని భారతదేశము స్వతంత్రులై విదేశీయముల కేమాత్రమును విలువలేదు. రిజర్వ్ బ్యాంకువిల్లు చోత్రము, ఆ విల్లు భారత కాపన పద్ధతియందునుండగా భారత కార్యదర్శి ఏవిధముగ తోకర్చును గలిగించుకొని ఆ డ్యుడ గిలివదియును గాంచినపుడు భారతీయులకి విషయము పూర్తిగా నరచుయ్యను. క్రమక్రమముగా, స్వీయ జాతీయ సైనికదళము నిర్మించుకొనుటకుగాను భారతదేశము తాను స్వంతముగా నొక సైనికసంస్థ నేర్పరచుకొనుటకుగూడ విలువలేదు. సైనికదళములకు లక్షమముగా భారతీయులను నొనర్చుటకు స్వల్పముగ ప్రారంభించుటకును, కుట్రకుదకు సైనికదళములను భారతీయులతో మొనర్చుటకు ఇండియన్ సాండువాల్సు కమిటీవారి కేగినముగ గానించిన మానవలనుగూడ భారతప్రభుత్వమువారును సార్వభౌమని ప్రభుత్వమువారునుగూడ నిరాకరించుచు ప్రోహితములచే, భారతీయులయందు మరియొక రోషకరంగాను వ్యాపించెను. ప్రస్తుత కుర్రాడములయొక్క భారతసమద్రవీరముల రక్షించుట కొక భారతనావాదళము నేర్పరచవలసినదని నూచించగా ప్రభుత్వమువారికి నాకాదళము నేర్పరచి దానిని ఆర్థిక సంభాగ్యములకు సాంగ్గయులతో నింపలేదని. భారతదేశము తన కిచ్చుట కెట్టి నిస్సహాయసితికి కొనిరావడనోకనుగొనట కిది మరియొక నిదర్శనము. భారతప్రభుత్వనిర్మాణముకై బ్రిటిషు జాతీయులచేతనే సంపూర్ణంప బడవలెననియు, అందుకారకు నియమించుటకు కమిషనునందు భారతీయుల నెవ్వరిని నియమించవలెదనియు ప్రకటించుటలో నీ యవమానపరంపరులు జరిగింపించెను.

ఇట్టికష్టములన్నిటిని మూలకారణము, భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లేకపోవుట, రాజకీయముగ “విదేశీయులచేత పాలింపబడు బానిసరాష్ట్రముయొ యుండుట” స్వపరిపాలనామార్గము లేక యొకలపై శాధారణవిధానముండట, ఇందుచేతనే భారతదేశము, తన ప్రయోజనముల కాపాడుకొనుటకుగాని, ప్రభుత్వ ఇష్టాయుష్టములతో సంబంధములేకుండ, తన కభివృద్ధిదాయకములను ప్రయత్నముల ప్రారంభించుటకుగాని,

పెద్దాపురంలో కాలిపోయిన యిండ్లు

మే 29 వ తేదీన మధ్యాహ్నము దేవాంగులకు విధిలో అగ్ని ప్రారంభమయ్యెను. గాలి ఆధికముగనుండుటచే అగ్ని బ్యాంకులభ్యంతరముగ ప్రబలెను. చెరువువద్దగనున్న గాలి తీవ్రముగనుండుటచే ఉపయోగములేకుండెను. సాయంకాలము 5 గంటలవరకు అగ్ని చల్లారలేదు. మొత్తము 110 ఇండ్లు కాలిపోయినవి. నుమారు రూ 20,000 నష్టమునకును, కట్టుకట్టలు

లేక యిండ్లనుండి వెదలివచ్చిన దేవాంగులకు పెసల గబ్బుగా యుడుగారు అన్నదానముజేసిరి. 600 వస్త్రముల పంచియుచ్చిరి. గుడివాడ నుబ్బరావుగారు యింకలంబడికి ఆరాత్రి ఆనాగ శాడు అన్నదానముజేసిరి. పురపెద్దలు కలంపురు చేతనే సహాయముజేయుచున్నారనునీపాటిటివారు రూ 200 ముచ్చిరి. (ఒకవిశేషి)

ఆశక్తురాలై యున్నది. ప్రస్తుత మీదేశమున గానించుచున్న స్వాతంత్ర్యోద్యమము, పూర్వ ముక్కుకొట్టెను విజ్ఞాన లేజులుం జని భాసి తమై, ఇటీవల కాలకర్మవళితచే, దాస్యాధికారపరితమై చిరకాలము పెక్కు బాధలననుభవించి తునకిపును సమ్యక్ప్రబోధితమై తన దుర్లక్షగాంచుచు గానించుచున్న చీతాచరమాత్రము దప్ప వేరొకటిగాదు.

ధర్మకర్మత్వ సిద్ధాంతము

భారతదేశమునకు ధర్మకర్మలనుగి బ్రిటిషురాజకీయజ్ఞులు తమపలుకుచుండ నుండుచును. ఇటీవల పార్లమెంటునందు జరిగినవర్తమానందరకును బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు మాటలాడుచు ఆధర్మకర్మత్వసిద్ధాంతమును నుదహరించి బ్రిటిషువారు తామక్రమించుకొనినదాని ఈ 150 సం॥లలోను ఆధర్మకర్మత్వము నెట్లు నిర్వహించినదియును నిరంజెను. బ్రిటను మొట్టమొదట వాణిజ్యమున ముందుండు తన ఆధిపత్యముగ నొనర్చుకొన నుద్దేశించిన దేశమును బ్రవేశించుటకు బ్రిటను తమను అవలంబించుచుండు నాజ్యవిధియే భారతదేశమున “ప్రవేశించుటకుండు అరాజకముచే ఈదేశము అల్లకల్లోలముల కారకము” గనందెనని ఆతమకుడినెను. బ్రిటిషువార్ల మెంటు వారు తమ ధర్మకర్మత్వమును నిర్వహించిన తత్వముననే “భారతదేశమును బ్రిటను ఎట్టి ఆరాజకత్వోధినుండి యుద్ధించినో అట్టి అల్లకల్లోలసితితోనుకే మరల పడిపోవును అనిఅతిధింకిరించెను. 200 ఏండ్లకుపైగా బ్రిటిషువారి దేశమున నుండున్నార. ఉత్పన్నమును నాగరికులని ప్రసిద్ధిబడవిన భారత జాతీయులను 150 సం॥ లుగా పరిపాలించుచున్నార. భారతీయులు బ్రిటిషువారి దేశమున ప్రవేశింపకపూర్వము 8000 వత్సరములు తమదేశమున దామే స్వతంత్రముగ పాలించుకొనుటయెగాక, గొప్ప గొప్ప సామ్రాజ్యముల నిర్వహించి, వారి పురాతనసామ్రాజ్య చారిత్రములను, ములు, మరాఠా, కిక్కురీదల, సాహసకార్యముల యుదంతములను, ఆకాలమున భారతదేశమున నెట్టి యుద్ధమును పరిపాలక, సైనికసంస్థలచో నెట్టియను ఇప్పుడు, బ్రిటిషువారి కింతకాలమిదేశమున ఆధిపత్యమునహించిన తరువాత, భారతీయులు ఎంతయో పుంస్తవీనులై పోయిరనియు, ఎంతయో అవిరీతిపరులై పోయిరనియు, పండితులై పోయిరనియు, వారి నిపుడు స్వేచ్ఛగా వదలివేసినయెడల ఒకరి కుత్తుకల నొకరు కొనుకొనెదననియు బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు చెప్పెనున్నాడు. మానవజాతియందు అయినవంతు ప్రజలనిట్టి నిస్సహాయసితికి తెచ్చినందుకు సిగ్గుచే తలపించుకొనుటకు మారు బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువును, ఇతర బ్రిటిషురాజకీయ నాయకులును, నిరంతర మానిషయమున తమ బహిరంగవిశ్వాసముల యందు చాటుచుండురు. దీనిని బట్టి మాడగా, అట్టితిని వారికి సంభృష్టి నొడగూర్చినట్లు గనించుచున్నది. భారతదేశము నిట్టి నిస్సహాయసితినుండి యుద్ధరింపవలెనను ఆతురత యేమాత్రమును వారి కున్నటు

గనుపింపను “మనము భారతదేశమును వదలట యనగా భారతదేశమును భయంకరముగ ఆరాచకము పాల్పెయుట యన్న మాట. “దేశటిదినము భారతదేశమును వదలినయెడల, సామనమును ప్రభుత్వముదియు నేపడజాలదు. అప్పుడు ఏర్పడునతి ముక్కుద్రావ బెనర్టీగారిక్రి.దనో లేక, మరియే ఇతర, రాజకీయపక్ష నాయకుని క్రిందనో నిరంకుశపరిపాలనము గాదు. వర్మెన్ హెడ్డులనుండి అక్షర స్థానము, ఉత్తరము వైపున నేపాలనుండి, ఈశాన్యభాగమునుండి ఆటవికజాతులు ఒక్కొక్కటి భారతదేశముపైబడి బ్రిటిషువారును ఇక దేశములోని రాజులు స్వదేశ సంస్థానాధికులు తిరిగి తమతాము అంతఃకామములను ప్రారంభించి, తమ కందుబాటులోనున్న దేశమును ఆక్రమించుకొనుటకు ప్రారంభించురు ఎచ్చలమాచినను, వాత్సల్య, దౌర్జన్యములు వ్యాపించిపోవును.” “భారతదేశము, మనమా స్వములందుంచబడిన పవిత్రముగ ధర్మకార్యము. నిరంతర కాయకష్టముచే జీవించు భారతప్రజాసామాన్యముయెడల మన ధర్మమును నిర్వహించవలసివచ్చిన బాధ్యత మనపై గలదు కనుక మన మాదేశమును వదలజాలము” అంగ్లేయుల ప్రపంచమునందులేకుని నిరంతర విజ్ఞానకృషులను ఉపన్యాసములయందును, వారాపత్రికల ద్వారాను పంకుచుండురు. బ్రిటిషువారు భారతదేశమును ప్రస్తుతవిధముననే కాశ్వత్వముగ పరిపాలించుచుండుట కావాఖ్యములే, ఆప్రతిపాతములకు కారణములని విశ్వసించి అంగీకరించుచున్నార భారతీయులలో నేటియో స్వతస్సిద్ధములలోపము గలదనియు, వాగ, అనివారణయమును “అసమర్థత” “నీర్ణయత్య” వ్యాధులచే బాధపడుచున్నారనియు, బ్రిటిషువారుగూడ, మాపుమేరకాలములో ఈవ్యాధినుండి భారతీయుల రక్షింపజాలకున్నారనియు ఇతర లక్షణాలనవలసి బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు కోరిక. భారతీయుల నిట్టి నిస్సహాయక నొనర్చుటకు బ్రిటిషువారి వ్యతికారణమే తమ దేశీయస్వయంపరిపాలన తామే నిర్వహించుకొనవలెననుటచేయుటకు, భారతీయులకు బ్రిటిషువారేమైన తరిగిను నొసగిరా? ఇదివరకు వారవలంబించిన విధానమెట్టి? ఈస్టిండియాకంపెనీవారి కాలమునుండియు బ్రిటిషువారవలంబించుచున్న సైనికవిధానమును గాంచినయెడల ప్రైవేట్లకు పరిమిత సమాధానములు చెలియగలవు సైనికవిధానము, భారతీయులయందు గాఢముగ అపనమ్మకముపై శాధారణది యున్నది. సిపాయిల తిరుగబాలులనల నిది మరింత యధికమయ్యెను. అప్పటినుండి ప్రభుత్వమువారు దీనుకొనిన ప్రతివర్తయమున, దేశీయుల యుద్ధసామర్థ్యమును తగ్గించినయెడలకే యుద్దేశింపబడెను.

భారతీయుల దుర్బలులుగనొనర్చు ప్రయత్నములు తామిదేశమున పరిపాలనాధికారమును పహించినదాని భారతీయులను పాధ్యమైనంతవరకు నిస్సహాయులుగను, గోర్ఖజులుగను గానించుటకు బ్రిటిషువారిన్నియో ప్రయత్నముల గానించిరి. వాని సన్నిధిని ఇచ్చట నడపారించుట అనవసర

ము. మనదేశమునందుగల సుప్రసిద్ధ రాజకీయవేత్తలలో నొకరగు పర్. టి. శివస్వామి అయ్యగారు వానిని గురించి ఆశీశపర్యాయము అందరించియుండెను. శివస్వామియ్యగారు మొదటిసారియు, భారతీయార్థ్య రక్షణమును గురించి చాల ఆందోళన మొనర్చుచున్నందులకు, భారతీయులు వారియొద్ద నెంతయు కృతజ్ఞులగు నుండవలెను. భారతీయుల నిష్ఠావ్రతము లంగ నొనర్చుటకు బ్రతిమలాలు గావించిన ప్రయత్నములలో మొదటిది, భారతీయ సైనికసంఖ్యను తగ్గించుట నిపాయిల తిరుగబాటు పనులయన ఈ దేశమునగల ఒక్కొక్క బ్రిటిషు సోల్దానునకు, ఎనిమిది మం. డి. భారతీయ సైనికుల చూపున నుండెడివారు. ప్రస్తుతము ఒక్కొక్క బ్రిటిషు సైనికునకు 2. 25 మంది భారతీయ సైనికులకంటె సభి: ముగలేరు. ఏయేకారములబట్టి ఈ కేటము నిర్ణయించిలో పరిగెదలియెడు. కాని ఈ దేశములో గున్న బ్రిటిషు సైన్యములో మూడవంతు, దేశములోపల కాంతి సంరక్షించుట: ను, ప్రజలలో అల్లగులవగుచుండు ఉద్దేశింప బడెననిచెప్పుచున్నాడు. దేశములో కాంతింకాపాడుట ఉద్దేశింప బడిన సైనికదళములలో ఒక్కొక్క భారతీయమునకు 1. 24 మంది బ్రిటిషుదళముల చూపున నున్నాడు. ఇతర దేశములలో స్కాటిషు సైన్యము, ప్రజలలో కాంతింకాపాడుట, పోలీసుదళమువారి విధిగపరిగెదలింతురు కాని భారతదేశమునందు అటులగాక, సైనికదళములోదరివాపు మూడవంతు సైన్యము, ప్రజలలో అల్లరులను కొట్టాలను ఆరికట్టుటగాను పోషించి యుండుటకు చున్నది. 2) చాల సంవత్సరములవరకు, వలంటీరీయములోనికి, భారతీయులకు ప్రతీక మొదలగా నిరాకరింపబడెను. కానిలో పాటు ఆయుధకాపనమును దేశమందన్ని ప్రాంతములలోని చాల కఠినముగ నముం:లో చలాయించి బండిపోటుదార్లు దొంగలు ఘాతుకమృగములు మొదలైనవారి నుండిగూడ ప్రజలార్థ్యరక్షణ మొనర్చుకొను వెళ్ళులేండ్ల నొకరి, సైనిక: మయములం దెక్కువ కాస్త్రీయ జ్ఞానము కాశీల్యము కావలసియున్న ఏకాఖిలోనికిగూడ భారతీయుడైన వానిని కేరనీయకుండాచేసిరి. ఎప్పుడైన సైన్యము విశిష్టభావము వ్యాపిస్తే ప్రభుత్వమువారికు ప్రద్రవముగ బరిగెదలించ నవకాలముగల కేరమీదళము మొదలగు కాఖిలలోనికి భారతీయులు భారతీయగ ప్రతీకంపకండా గూడాచేసెను కేరమీదళము పూర్తిగా యూంపియనుల చేతులలోనే యుండ:లేనను నీదాతలములో నొ:టి యూరపియనుసైనికుల ఆరోగ్యము నకు భంగకరముగ పనుల సం ద ర ప్తములలో మాత్రము ని నిబంధనకు విసవాయుంపు నొపంగిరి. కాస్త్రీయ జ్ఞానము త:ఫీయెడు అవసరము కాఖిలలో సాధ్యమైనంతవరకు భారతీయుల నియమింపరాదనియు కాని, వాతొవరగ తీక్షణకును గురికావలసియున్న పరిదర్శములందు "యురూపియను సేవ" లకు అనుగుణ పనిచేయుటగాను " పమిన్స్ దళమును మాత్రము క షేర్వరుప నలసినదనియు పీ: కవిమనువారు సలహా నొపంగిరి.

భారతీయ సైనికులను, ఉద్యోగులను గూడ తనకే సామర్థ్యముల ప్రదర్శించినవాని సభి:పర్తి యొనర్చుటగాని, నాయకత్వము వహించి నిర్వహించు నక్షలామను నెం పాంశించునట్టి కాని, ఆవకాశముల నన్నిట్టిని నిరాకరించిరి. అంతియగాక వారికొపగజదు త రి ఫీ య కు స్వకంత్రించి ప్రాకంభించి చర్యలనుకొను భావమంతయు తొలగించు పద్ధతుల:రంజర ములబడి చుచున్నాడు. భారతీయ సమున్యములలో, ఎక్కువ విద్యభావ మున్నది నొంద:డచేయుటకు గూడ తన చర్యలగొనిరి. అందుకు ను " కాన్ కం పిని" అనువానిసేర్వరుదరి భారతీయులలో చాలీయ భా:తుభి:పర్తియగుట, వేర్వేరు వరములవాటి కలములవారికిని ఆ న్యోన్య భావమేర్వరుట మొదలగు ఫరీతములు, ఈ సమునిక విధాన సరేకలకు భయ జనకములగుండెను. ఇక లా:ద మొనర్చుకొఖిలలో " నేపర్తమైవర్సు" " ఆస్కకదళము" " పదాతులు" " పయూన్స్" అనుదళములలో క్రింది వదపులలోనికి మాత్రమే భారతీయులకు ప్రతీక మొపగుచున్నాడు. "టాంకు" దళములలోనికి, " సాయధ కేట" దళములలోనికి భారతీయుల ల సేమాత్ర ము ను చేర్చుకొనబలేదు. ఇక కేరమీదళములలో "రాయలువోర్సు ఆర్టిలరీ" "ఫీల్డు ఆర్టిలరీ" "మూడియను ఆర్టిలరీ"లనుండు కేరమీదళముల సుపయోగించు "గవ్వు" వ ను ల ను భారతీయుల కొసగుటయేలేదు. "పేకె ఆర్టిలరీ" "ఫీల్డు ఫ్రాంటియరు గా:పకా ఆర్టిలరీ" "ఇండియన్ కొస్టు ఆర్టిలరీ"లయొ:డు మాత్రమే గవర్నరులగ దీసుకొనబడుచున్నాడు. ఇటీవలివరకును భారతీయులు, "కింగ్స్ కమిషను" వదపుల కన్యల గ భావించు పబుచుండెరి. 1918వ సం: నుండి మాత్రమే సం: వత్సరము 10 సానముల చొ:ల సాంధుపార్వ్యుల పరీక్షలయందుత్తిర్గులైన భారతీయుల కొసగవచ్చునని ప్రకటించిరి. ఇదైనను, ఆర్థిక వదాతిదళములయందుమాత్రమేగాని ఇతరదళములయందుగాదు. వైద్య, పశువైద్య సైనికక్షణ "విద్యా" "సైన్" బ్రాన్సులొద్ద ఆర్టి నెన్ను రిహంటు మొదలగు కాఖిలందుగూడ, భారతీయులు, "కింగ్స్ కమిషను" పదపుల కన్యలుగాను, హన్-కన్య

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

లాపరీక్ష ఫలితములు

ఈగ్రగున నెంబరులు గలవారు యానుభ్యజరిగిన లా:కేక్ష:లో ను:త్తిర్గులై.

ఎఫ్. ఎల్. పరీక్ష

మొదటిర:గతి:—
516
2 వ ర:గతి:—
13 33 42 51 88 124 175 178 191 227 253
259 295 306 365 432 479 508 567
3 వ ర:గతి:—

4 to 8 11 12 16 17 19 20 22 to 25 30 31
37 38 40 41 44 46 47 58 59 66 69 70 73 to 76
80 to 84 89 to 93 97 99 100 102 104 105 108
to 114 116 117 119 to 121 123 125 to 127 129
131 to 134 136 to 139 143 144 147 148 150
154 155 160 162 164 165 167 170 172 176 177
180 to 183 185 189 190 192 195 to 197 199
201 203 to 205 207 to 211 213 216 217 219
220 224 229 232 to 238 240 to 243 247 252
254 to 256 258 260 263 to 265 269 272 to 275
277 278 283 287 288 290 291 293 294 297
298 300 to 305 307 309 310 312 314 315 317
318 320 321 325 to 329 331 to 335 337 to 339
342 343 346 349 350 353 to 355 358 to 360 362
to 364 366 368 369 371 373 374 377 380 382
384 487 388 391 396 to 398 401 406 408 to
411 421 426 427 429 431 433 435 to 438 443
445 463 467 473 482 483 493 497 503 507
511 515 525 529 531 535 536 541 550 561
563 to 565 574 575 577 578 580 581 597 600
to 603 608 612 618 621 623 630 635 638 641
to 642 644 646 650 652 654 659 661 672 673
676 677 680 681 685 690 692 694 696 698 702
712 to 714 717 718 725 726 728 729 734 737
738 740 742 743.

బి. ఎల్. డిగ్రీ: పరీక్ష

2 వ ర:గతి:—
2 4 15 41 51 60 63 82 88 104 122 131
133 149 157 177 186 198 238 241 300 301
305 319 357 378 461 511 528 536.
3 వ ర:గతి:—

1 6 to 10 14 16 17 19 20 24 26 28 30 to
35 37 40 42 46 47 49 50 52 to 57 59 62 64
to 78 80 81 84 86 87 89 90 92 94 to 96 98 to
100 103 105 105 108 112 to 115 117 118 120
121 123 126 128 to 130 134 136 to 138 140
to 145 147 150 153 154 156 158 162 to 164
166 167 169 to 171 173 174 176 180 182 183
185 187 188 190 to 193 196 197 199 201 to
203 205 to 207 210 to 213 217 219 221 224
to 226 229 to 231 233 234 237 239 240 242
248 249 252 254 255 258 to 262 264 268 270
271 275 777 to 280 287 290 291 294 298 299
303 307 309 310 313 316 317 322 324 325
327 330 334 335 337 338 340 344 345 347
350 353 358 360 362 363 370 to 372 375 376
383 385 386 389 to 391 394 399 403 to 405
407 413 424 429 431 433 440 442 444 449
450 452 457 465 472 474 478 482 487 489
490 494 497 500 502 509 510 514 517 521
529 538 to 542 547 548 551 553 554 556 557
559 560 562 567 572 574 575 593 599 601
602 603 608 611 615 617 620 623 626 628
631 633 641 646 654 658 659.

సైనికదళముల సం:గ్గు గునచూడ, భారతీయులయొ:డనిట్టియని క్వాసభావమే వ్యాపించియున్నది. ఈదేశముననివసించియూర పియను ఆ గ్లో హొంవత్తుల ప్రయోజకార్థ మేర్పగుటబడిన ఆగ్లోరి దళమునంగు రిక్కులగు సైనికాఖిలయందుండు సర్వాంగములను గలవు టె:టోరియన్ దళమునందొగ్గ బయటి దళము మాత్రమేగలదు ఆగ్లోరి:రములో ననియేయవారు, కింగ్సు కమిషను పదపు:కు నియమింపబడుట కన్య:నిర్ణయించబడిరి. కాని టె:టోరియన్ దళములోని వారు వైస్ రాయ కమిషను" పదపులకు మాత్రమే యొద్దుల: నిర్ణయింపబడెను.

సైన్య కాఖిలముల నిర్ణయద్యోగములకు భారతీయులను దీసుగొనబట, ఈ దేశమునందే, సైనికక్షణమునకు వసరుల కేర్పగుటలు ఆయుధ కాపనము నా:ర:లో కెట్టులలో నెలవలది. చిన పదపు:కు ఈ మూడు విషయముల భారతీయ ముంపధ ప్రాంగంపై నప్పటినుండియును, రాజకీయ చర్యలకు విశేషస్థానము వాక్రమించెను. కాని ఈ నాటికిని, క్రైస్తవులుటలనే యున్నది.

సర్ సయ్యదు సుల్తాను
అహమ్మదుగారు

సైదురు సహాయ విద్యాసంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిన పాట్నా విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు. (ఎన్. పి. బి.)

శ్రీమతి డా॥ ముతులక్ష్మమగారు

మదరాసు శాసనసభా ఉపాధ్యక్షురాలు. ఆదినుండియు సైదురుకమిషను బహిష్కారమును ప్రచారము జేయుచు చివరకు ప్రభుత్వమువారు నియమించిన సైదురు విద్యోపసంఘసభ్యత్వమును నిస్సం దేహముగ స్వీకరించెను.

ఆరబ్ సరియా ప్రభుత్వము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకసంఖ్య)
లంక, జూన్ 5:—ఆఖిల భారత కా:గ్రెగు సభకు పథు:లగు జి.పి. బెగం మాత్రా, ఆర్డునలాలు నేలుగార్లు కలకత్తాలో జగగు కా:గ్రెగునకు పండిత జవహరిలాలు నెహ్రూగారిని అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనగలెనని గో:రుచు రాజపుటానాలోనికి కా:గ్రెగు పంపలకు దలయజేసిరి. (ఫీ. తెను.)

కలకత్తా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు

జవహరిలాలు నెహ్రూగారివేరు సూచించబడుట
ధిల్లీ, జూన్ 5:—ఆఖిల భారత కా:గ్రెగు సభకు పథు:లగు జి.పి. బెగం మాత్రా, ఆర్డునలాలు నేలుగార్లు కలకత్తాలో జగగు కా:గ్రెగునకు పండిత జవహరిలాలు నెహ్రూగారిని అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనగలెనని గో:రుచు రాజపుటానాలోనికి కా:గ్రెగు పంపలకు దలయజేసిరి. (ఫీ. తెను.)

అమోఘాలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకం)

నవంబరు

ఒకడు—మోటారుబండి నీయాడిగా పోతే రెండుబిల్లుల మాసాయిల నష్టము కిక్కించారట గానా?

ఇంకోడు—అవును.

ఒకడు—అరూపాయిలు ఏ చేసావు?

ఇంకోడు—అది పెట్టి మోటారుకొన్నాను.

పోట్లాట

పెద్దమనిషి—పోట్లాటకొనకండి. మీ కిద్దరికీ పెరి ఒకరూపాయి ఇస్తాను.

ఒకడు—అయ్యో నాలుగు రూపాయిలు ఇప్పించండి. పోట్లాటలో నాలుగిద్దరికీ ఎవరిగెలిస్తే వారు తీసుకుంటారు.

రైలుప్రమాదము

పెద్దమనిషి—రైలు ప్రమాదంలో మిరొక్కొక్కమాత్రమే బలికారటం నిజమేనా?

అల్లయ్య—నిజమేనా?

పెద్దమనిషి—మీరు ఎంత అవ్వవలసింది? మీరు ఎట్లా చావు తప్పించుకొన్నారండి?

అల్లయ్య—నేను నేననుకుని వచ్చేటప్పటికి రయిలు అంతకుముందే బయలుదేరి పోయింది.

ఎలిక

భార్య:—కేవలం, ఎలిక చప్పుడుచేస్తున్నది.

భర్త:—ఎలికతో నాలుగు పిల్లలూడా వున్నాడనుకుని, కడుకుని నిద్రపో.

పార్కు

పాకామాచాదానికి అల్లయ్య వెళ్లెను.

అల్లయ్య:—ఈ పాకామాచా ఎంతకు అమ్మకారు?

మానేజరు:—ఎందుకడుగుతున్నావు?

అల్లయ్య:—మప్పిలలు యీ పాకామాచాలో ఉండే జంతువులతో ఆడుకుంటారు.

మానేజరు:—పార్కులో ఉండే జంతువులను అమ్మకారు. మీరు అమ్మకట్టుములే పార్కులో మీప్పిలలను కొనుక్కని పార్కులో పెట్టుకుంటారు.

శిశువు

అంగడివాడు:—ఈరబ్బరుబొమ్మ, నిజమయినదికనుకై, కడుకోబెట్టగానే కండ్లుమూసుకొని పడుకుంటుంది కొడుకొక్కండీ.

పెద్దమనిషి:—ఇది నాకు అక్కరలేదు. నిజమయినదికనుకై పడుకోబెట్టిన చాలానేపటివాడా ఏడుస్తూద్రవపోతాడు.

కాలు

ఒకడు:—రామయ్య నిన్నరాత్రి నాటకంలో కాలుని కగడంబట్టు, పొద్దుటి వర్షంలో వడ్డది. మధ్యాహ్నంమాస్త్రే, రామయ్య నాగానే తిరుగుతూనే ఉన్నాడే?

ఇంకోడు:—రామయ్య ఇంకా పొద్దుపగలిక చూసి వుండదు.

మమదు

విచ్చయ్య:—నామమదు యిక్కడ పనిచేస్తున్నాడు నాడిం చూడనిసారా?

మానేజరు:—అయ్యో, నామ చచ్చిపోయానా? అని చెప్పి యంతకుముందే సెలవుతీసుకుని పోయానాడండి.

తన్నడం

నాకడు:—అయ్యో, అఫీసుకు ఆలస్యంగావచ్చావనీ, మీ గురూస్తా నన్నరన్నాడండి.

యజమాని:—మంచివనిసేపాడు. అన్ని వసలా నేను అక్కడను ఎట్లా చేయగలను?

నాటకం

కెండ్రి:—ఇవ్వక వ్వంగా ఉన్నది. నాటకానికి వర్ణం మునిపేవాము.

కొడుకు:—నాన్నా, నాడయితో నాటకానికి వెళ్లి నట్లు వ్రాసాను. అందుచేత వర్ణకలవవు.

పుట్టడం

మేజిస్ట్రేట్లు:—మధ్య ఎప్పుడుపుట్టావు?

మద్రాసు:—మీ కండుకడికి పుట్టింకోలా వండుగకు నాకు మిరంబమమనం ఇవ్వకగడ.

మేజిస్ట్రేట్లు:—“ఇవ్వకే.”? నీకు ఆరుమాసాల కిరిన కిరు ఇస్తున్నాను తుమ్మకో.

రూపాయలు

న్యాయాధికారి:—నీకు కిరు విధించడంబదు ఏమయినా చెప్పవలసినా?

మద్రాసు:—ఏలేదండి. కేసుకుప్రొవ్వం నాదగ్గర ఉర వై రూపాయలుండేంటి.

న్యాయాధికారి:—ఇప్పుడేమయినది?

మద్రాసు:—నాట్లడకు నేను గురినీస్తానని తీసుకున్నాడండి.

బహుమానం

కొత్తనాకేజరు:—నన్ను చూసే, అందరు కుటీలు ఆ సర్వోంతుకుంటారు, ఎందుకు? నేను ఇదివరకు మీ చేరిన పోటునుంచి వెళ్లిపోయేటట్లుకు, కుటీలు అందరు కలసి పెం దిగిస్తే బహుమానం ఇచ్చారు.

కుటీనాడు:—అయ్యో, కేసుకు ఇక్కడను నీ కర్వంగా వెళ్లిపోయేటట్లుండే, ఇక్కడి కుటీలు కూడా అందరతు గిస్తే బహుమానంగా ఇచ్చుకుంటారు, రయవడకండి.

తెలివి

భార్య:—ఇంటికి ఇంత పొగుపొయి వచ్చావేం?

భర్త:—తెలివగు భార్య ఎప్పుడూ తెలివి తిరి ఇట్లాంటి ప్రశ్న చెయ్యదు.

భార్య:—తెలివగు తెలిమిటి నాకం న నభార్యకు ఇట్లాంటి ప్రశ్న అడగవచ్చున నాకేం?

భర్త:—తెలివగు నాటికి, భార్య ఉండేనే ఉండదు.

పారబాటు

న్యాయవాది:—డాక్టరులు చాలా న న్యూ చేస్తారు.

డాక్టరు:—న్యాయవాదులు చేసినట్లు గాన.

న్యాయవాది:—డాక్టరు చేసేతప్పు న ధూమితితరుఅదు కల తోరున పడి ఉంటు.

డాక్టరు:—న్యాయవాదులు చేసే తప్పులు, ధూమితి ఆరకునుకై వేర్లమరుంటు.

బట్టదాఖిల్లు

ఒకడు:—ఏమిడి, మీనేపడ నట్లా కొనుచెయ్యాలనే ఆ విషయమై నేను కొన్ని వలసొలు వ్రాసి వంపాను. అంది ననా?

పంపాదకుడు:—నాకిట్లో బట్ట ఉంది చూసారా?

ఒకడు:—చూశాను.

పంపాదకుడు:—దాల్చి ఉన్నయి న నా కుపోలు.

ఫీజు

క్లయింటు:—నేం ఫీజు ఎంత ఇచ్చావోలేదండి?

ప్లీడరు:—మీ నాన్న నేను నేనీ తులము. అందుకని రెండువందరూపాయలకు వచ్చుకుంటాను.

క్లయింటు:—నాతాతమకూడా మీ తుల ఎరిగి వుంటే ఇంకా కాకుండే.

ఆస్పత్రి

ఒకడు:—నేను ఆస్పత్రిలో పుట్టాను.

ఇంకోడు:—ఎందుకంటే జబ్బుగా వుండవ.

బరువు

కాలుడు:—మాతాత పుట్టినప్పుడు, నీ నెడు బరువయినా లేడట.

ఇంకోడు:—బాలుడు:—అయితే, అయిన తరవాత ఒలి కాదా?

పొట్ట

ఒకడు:—మీరు కొన్న రైలు మిల్లుకు డబ్బు ఇయ్య నుని అడగడానికి వచ్చాను.

ఇంకోడు:—డబ్బు ఎందుకు? నాని పొట్ట అదే పోను కుటుంబంబివిగ?

చత్వారం

అల్లయ్య:—రాత్రిపూడా కండ్లజోడు పెట్టుకుని ఎ.కుకు వంతుంటావు?

అల్లయ్య:—నాకు చత్వారం ప్రతేపించింది. పోడులేక పోలే, క్రమ కలలో కనపడేవారైన గుర్తించలేను.

అన్నం

అన్నం:—ఇది చాలానేపయింది ముబ్బయ్య కొన్నట్లు గాని ఇంకా కండ్లు చూసుకుని జపంచేస్తుంది.

బాలుకు:—ఏమిడి, ఇంకా ఎందుకు ఆలోచిస్తున్నావో? అన్నం కేగినానే ఉన్నది. తినండి.

గడియారం

యజమాని:—ఇక్కడ గడియారం ఏదిరా?

నాకరు:—ఏమోనండి? ఎవరయినా ఎత్తుకుని పోయినా కేమా నేను చూడలేదండి.

యజమాని:—నీవు ఎందుకు చూడలేదు?

నాకరు:—గడియారం చూస్తూ కూర్చోవద్దని మీరు కోర్చడంవల్ల ఇప్పుడు చూడడం మానేశానండి.

చెవుడు

కెండ్రి కొడుకును తరచుగా కొడుకుండెను. కొడుకుమాత్రం ఏడవడంలేదు.

పెద్దమనిషి:—ఏమిదయ్యో, మీనాన్న కొడిలే, ఏడవ వే? నొప్పిపుట్టా?

బాలుడు:—మనాన్నకు చెవుడు. నేను ఏడిచినా విని అవదు. అందుచేత, ఏడవకు.

డెబ్బ

అల్లయ్య:—ఏమియ్యో, డెబ్బకగిలినట్లుంటు. మీయింటికి తీసుకుపోతా, వస్తావా? నీభార్య మందురాస్తే, పోతుంది.

అల్లయ్య:—నాకు డెబ్బకగిలింది అక్కడనే నండి.

మొరగడం

ఒకడు:—నీకుజీపని ఏమిటి?

ఇంకోడు:—మక్కలై మొరగడం.

ఒకడు:—పక్కలలో వనిచేస్తావా ఏమిటి?

ఇంకోడు:—లేదండి. మ్యునిసిపాలిటీలో పనిచేస్తాను.

ఒకడు:—మ్యునిసిపాలిటీలో మొరిగేపని ఏమిటంటి?

ఇంకోడు:—రాత్రిపూట ప్రతిఇంటిదగ్గర, మొరగుతుంటాను. తోపలకక్కవుండి మల్లీ మొరిగితే, ఇంటివంబరు నోటుచేతుకుంటాను. మక్కలై నై నున్నోకపోతే, రిపొర్టుచేస్తుంటాను.

మానూరు, బాకా కి:—పుష్పప్రదర్శన ప్రారంభ మహోత్సవమును గవర్నరుగారు కిమలేక్షిని జరిపెదరు.

(అ.రెవ్.)

గుంధకోం, బాకా కి:—తాపనాకేసంలో జరుగు రాజకీయ మహోద సందర్భమున ఖిస్టరు ప్రదర్శనము జరుగును. క. సంతానంగా ప్రారంభ మహోత్సవమును పలిపెదరు.

మోహినిలైలము

కీ తు|| నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.

శ్రీ పురుషులు వాచుటకు యోగ్యమైనది.

అమ్మరాంజనం దీపా, బొంబాయి - మదరాసు.

మదరాసువార్తలు

రాకపోకలు: జి. జి. ప్రెస్ గారు కాకినాడ కేగిరి. ఎస్. సత్యకుమార్ గారు మదరాసు వచ్చిరి.

ఒక ఎర్రస్టూ: ఎస్. మందరం అను మదరాసు హైకోర్టు ప్రొక్యుటరుగారు నజీఫ్ అను ఒక దినుసువర్తకుని దగాచేసేందుకై అరెస్టు కాబడిరి.

హరినారాయణపురము దగ్గి: జేపీక్ బ్రిడ్జి రైల్వేవను సమీపమునను పురినారాయణపురము అ: (దావిదులగ్రామము) కేడు అగ్నిపలన ఇండు కాలిపోయి 800 మంది గృహములకు తిరుగుచున్నారని పోలీసువారు ప్రాంత ఇంజను స్టేషనుగా వచ్చిటి కేగి యిన్ని సరికట్టిరి. ఇన్స్పెక్టరు హంకింగ్ గారు అగ్నికి కారణముగూర్చి దర్శాప్రయోజనముచేసారు.

ఉదకమండలవార్తలు

శ్రీమతి రామమూర్తిగారు మదరాసు కలెక్టరు

(ఉత్తేక విశేషమునది)

ఉదకమండలము, జూను రి: శ్రీమతి రామమూర్తి వి. సి. ఎస్. గారు మదరాసు కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి. ఇ. ఎస్. తామసగారిని కొయంబతూరు కలెక్టరుగా నియమించిరి.

మలబారు టెన్సెన్సిబిల్లు ప్రస్తుతము ప్రకటించబడినది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అనుమతికై జూలయిలో పంపబడును.

ప్రభుత్వ ఉద్యోగములందు వివిధ సంఘములవారికి తగిన ప్రాతినిధ్యముండుటకై మదరాసు శాసనసభలో నొక చట్టమును ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. దానికి ప్రతిపాత తేకయే అమోదించబడు ననుకొనుచున్నారు.

గంజాంబిల్లా ప్రావిద్యాసభలు

ఆసా

జూన్ 8, 9 దీ లు

గంజాంబిల్లా ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాయలయొక్క యా, మేనేజర్ యొక్క యా, తృతీయ వార్షిక కమిటీసభలు ఆసాబోర్డువాయిసుగూలలో జిల్లా విద్యాశాఖాధికారియగు శ్రీమాన్ శివరామభోజ్, బి.ఎ ఎల్.టి ఎస్. ఎం యూ, మహాశయల ఆధిపత్యమున జరుగునగాన, జిల్లాలోగల కావనసభ్యులును, జిల్లావిద్యాసంఘ సభ్యులును, రేణిసంఘ ప్రతిఃధులును, డెప్యూటీ యాక్సెస్టర్లు మొదలగు విద్యాభివృద్ధిసంబంధర దశు చేసి, ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడుదురగాక.

సహజీవినోయ,

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

కార్యక్రమము - తే 8-6-28 ది

- ఉల్ల Xoll 7-7-25, స్వాగతము.
,, 7-25 7-30, అధ్యక్షుని ఎన్నిక.
,, 7-30-9, అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము.
,, 9, 9-30, గతి సంవత్సరవేదిక.
ముల్ ,, 8, 3-30, పన్నుప్రదర్శనము.
,, 9-30, 5-30, ఉప విద్యాయల మొరలు.
,, 7 - 9 సభ కమిటీ వివరము.
తే 9-6-28 ధి
ఉల్ల Xoll 9-30, తీర్మానము.
,, 9-30, 10. కార్యనిర్వాహకల యెన్నికలు.
ముల్ ౧1 3, 5. విద్యాభివృద్ధి సలహాలు.
5, 5-30. అధ్యక్షుల ముగింపు సలహాలు.

తేజోమూర్తుల శివరామయ్య

కార్యదర్శి, జిల్లా ప్రా-ఉ. మేనేజర్ సంఘం 2-6-28 తేది

పశ్చిమ గోదావరి అధ్యక్షుడు

తిరిగి నామినేషనుగోరుట

తాడేపల్లిగూడెమునుండి జిల్లా కౌన్సిలగు కార్యదర్శిని నెంకట్రావుగారు యిట్లు తిరిగింపుచున్నారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఆధ్యక్షులు అగ నుండిన పెద్దిరాజుగారు తిరిగి అధ్యక్షుడవగుటకు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడుటకు తరువాత్యములు చేయుచున్నారని తెలుపుచున్నది వివిధ పలుకాబోర్డు ఆధ్యక్షులుగ రియమింపగోరును నుమానకు కట్టింపిరి. తిరిగి భీమవరం తాలూకా బోర్డుల అధ్యక్షులగు తిమ్మరాజు గారాయగరాజుగార్లు ఆదవారంనాడు బయలుదేరి ఉదకమండలము బోయిరి పెద్దిరాజు గారిని అధ్యక్షులుగ నియమింపగోరును వంత్రిగివద్దకు రాయవారముచేరిరి! ఎన్నికలండగ నామినేషనును కోరుట అవమానకరముగాదా?

బొంబాయి మిల్లునమ్మే పరిస్థితులు

పిక్కెటింగు చేయవలసినదే

18 మిల్లులలో జీతములు, వరుసబడి తగ్గినవని జోషిగారు చూపుట. బొంబాయి, జూన్ 4: ఈ జరిగిన సమ్మేవారుల సభలో పిక్కెటింగు ఆపవలసినదని యొకరు ప్రతిపాదించిరి ఆత్యేగారు అధ్యక్షతవహించిరి పిక్కెటింగుచేసినను లాభము లేక పోయెననియు, కనక దాని నాపవలసినదని కొందరు వాదించిరి. సభనా రీతిర్యాన గాను నిరాకరించిరి. సమ్మేసంఘమువారిలో స బ ధముతేక(పి) కి వారికి కొంతభవనవాయు చేసెదనని ఆత్యేగారు చెప్పిరి (ఆ. (పి).)

జోషిగారి నిరూపణ

బొంబాయి, జూన్ 4: సమ్మే సంఘమువారు, పని వారి జీతములు, మా లి తగ్గిం ప బడిన వనియు, మిల్లు యజమానులు తగ్గింపబడలేదనియు వాదించుకొనబడు జూని 1 జము కనుగొనవలెనని ప్రీ(పెన్) ప్రతినిధి జోషి గారి దగ్గరకు వెళ్లెను. జోషిగారు తక్కులను తీసి, పి మిల్లులో నెంత, ఏరకముతో నెంతవారి తగ్గింపబడినదో వివరముగా చెప్పెను, 18 మిల్లులలో చాల తగ్గింపులు జరిగినవి. ఆ మిల్లుల పేర్లు మెన్సే పెటిట్ మిల్లులు, స్పింగ్ మిల్లులు, కొహి నూరు మిల్లు, డేబిడ్ సానూన్ మిల్లులు, బ్రాడ్ బరీ మిల్లులు, గోల్లు మొహర్ మిల్లులు, తాతా మిల్లులు, టెస్టీన్ ఇండియా మిల్లులు, నెంబరీ మిల్లులు, కేసిట్ మిల్లులు, చాడాసిల్ మిల్లులు, కస్తూరీచందు మిల్లులు, టెక్స్టైలు మిల్లులు, బొమాంజీ పెటిట్ మిల్లులు, సర్ వత్సాస్థి బరూచామిల్లులు, ఫజల్ బాయి అండ్ కరీం బాయి మిల్లులు, మాధవజీ ధర్మసేమిల్లులు, సిం ప్లే క్సు మిల్లులు. ఒక్కొక్క మిల్లులో ఎంత జీతము తగ్గింపబడినో జోషిగారు చూపిరి. చాల రకములలోను, అన్ని డిపార్టుమెంటులలోను తగ్గింపులు జరిగెను. కొహి నూరు మిల్లులలో సగిషీ అంధ ధోవతులలో పానుకు 24 నుండి 21 దమ్మిడిలకును 16 నుండి 15 దమ్మిడిలకును తగ్గినది. సగటున 100-130 రూపాయలనుండి జీతములు 60-70 రూపాయలకు తగ్గినవి. మాధవజీ ధర్మాసే మిల్లులలో పట్టుచీరలు, లుగి, డ్రెస్సు, మేహమీదవేయు గడ్డలు ఎగయ్యాలమీద 100 కి 22 నుండి 88 వాక తగ్గినవి. సేతగాండ్లకు మాతీ నవ్వుమే కాక చాల కిరీకడ్డు ముహవ కలగుచున్నది. ఇట్లే తాతా, వత్సాస్థి మిల్లులలో తగ్గింపు లున్నవి. (ప్రీ (పెన్).)

స్వామస్తానవార్తలు

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

కొన్ని లా పాయింట్లు

(స్వామస్తానవార్తల రామేశ్వరగారియందు) చెప్పిన సగమునగాక ఇతర కోర్టులయందు దాఖలుచేయవలసిన ప్రయంబులను కలెక్టరు సమయమున హైకోర్టునందు దాఖలుచేయవలసినప్పటికీ ఆట్టుచేయుటచేయబడిన ప్రయంబులయందు తాత్కాలికముగ ఇంజనీక్సు క్లర్కు త్రిపుర చియ్యు ఓతు హైకోర్టునకు అధికారముకలదా? పట్టణేతిక కోర్టులయందు విచారణ కావలయున్న దాహిలో ఇన్స్పెక్టర్ థానాలోగిరి సిట్టి నవలను హైకోర్టులో రెట్టి తాత్కాలిక ఉపకారమును పొంద నయ్యుగా అగ్ని నీరెండు ప్రశ్నలను నేడు స్వామస్తానవార్తల రామేశ్వరం పంతులుగారు విచారించి పరిష్కరించిరి మొదటి ప్రశ్న మీద స్వామస్తానవార్తల ఇల్లు చలిచేను. చెన్నపట్నమునగోక ఇతర కోర్టులయందు దాఖలుచేయవలసిన ప్రయంబులను

కలెక్టరు సమయమున హైకోర్టులో దాఖలుచేసిన అంగీకరించి ఒకరు ప్రయంబులందు తాత్కాలిక ఉపకారము చేయుటకు లాక్రకాంము హైకోర్టున కెక్కడను అధికారములేదు. గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఎండ్ గూ ఆఫ్ 107 సెక్షనునందు తెలుపు చేయెంటున గూర్చి గల 18 వ క్లాజుగాని క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడులో 408 సెక్షనుగాని ఈ ప్రశ్నకు సమాధాన కౌనుగుటకు వారికి పు న న విశేషము కోర్టుయందుట దాఖలు చేయ బడిన చర్య ప్రయంబులన్నియు సమయ కోర్టులలోనే దాఖలు చేసినవలసింది యింతే ప్రశ్నచేసిరి.

పట్టణేతిక కోర్టులయందు విచారించబడుచున్న దాహింను గూర్చి స్వామస్తానవార్తల చిట్టెప్పిరి. వ ప్రాసూలాపర్యం 22 లో స్వామస్తానవార్తలను మదరాసునగారి తీర్పు నకు సంగతి ఆత్యవసంమైనదో దావానంద మునుగాని లేక కొంత భాగముగాని హైకోర్టులో బిజినట్ సయిదును బరితీ చే ఇన్స్పెక్టర్ లాహూటర్ దరఖాస్తులను రెట్టిస తనపరి పురల అసలు కోర్టుకు పంపుట ఈ సందర్భములలో స్వామస్తానవార్తలయెన్నదని తెల్పిరి.

టాకర్ అందుసన్నుగారి తరపున పిటిషను

ప్రస్తుతము దివాలాయందున్న టాకరు అందు సన్నువారికి తిరునవాపల్లి సమీపముననున్న తరుకువత్రం అను గ్రామమున ఉండుతన్న కొంగి ఆస్తిని తెలియన్న ముత్తిరెంజు అను వాతనికి కాలనకు ఇచ్చిరి. మద్రాసునందొక చెట్టిగారి కంపెనీవారు సదరు ఆస్తిని వేలములో క్రయము చేసికొనిరి. సదరు ఆస్తి ఒక బ్రహ్మవతు చెందియున్నదనియు అందుచే సదరు క్రయము చెల్లబడ గలదే ఏరకు టాకరు కుటుంబమునకు జేందిన కొందరు స్త్రీలు తిరు చివాపల్లి కోర్టులో దావావేసిరి. ఈలోపుగా కొల దారకన, క్రయదారులకును లావాదేవీలు వచ్చి దావాలు వేసికొనుచుండగా సదరు ఆస్తిపై కోర్టువారు ఒకరు ఒక రీసీవరును నియమించిరి. దీనిమీద హైకోర్టుకు అప్పీలు చేయగా క్రయదారులను, (చెట్టి కంపెనీవారిని) సదరు ఆస్తిని స్వాధీనము చేసికొనవలసినదని హైకోర్టువారు తరుపు చేసిరి. చెట్టి కంపెనీవారిల్లు స్వాధీనముచేసికొనుచునని ఫీటిశేం డి టాకరుగారి కుటుంబమునకు జేందిన సదరువారులు తిరుచి నాపల్లి కోర్టులో దాఖలు చేయబడిం కేసు పూ ర్తి అగువర కను ఈ ఆస్తిని స్వాధీన పరుకొనకుండుకై ఆజ్ఞ బయ్యచేయవల సినదని నేడు పిటిషను రెట్టిరి.

స్వామస్తానవార్తల విచారించి పిటిషను కొట్టివేసిరి.

మలబారు టెన్సెన్సి చట్టము

కమిటీవారి నిర్ణాయలు

మలబారు టెన్సెన్సిబిల్లు మేధానమున సంపదతెనో య నునది విచారణ సభలుటకు నియమింపబడిన రాఘవయ్యగారి సంఘపునీవేదికను ప్రభుత్వమువారు కొలదికాలమున ప్రచురణ చేయుదురని తెలియయన్నది. ఈసంఘమువారి క్రిందివిభముగ తిరుగిఫార్సులను నూదించిరిని తెలియయన్నది.

1. విరుంపట్టందారులకు నిర్ణయన టెన్సెన్సిరును కలగలేని భూస్వాముల యాప్తప్రకారము తొలగించుట ఉండుట మొదల గువాననుండి వీరిని రక్షించవలెను. 2 ఈ హక్కు తమకు స్వవ సాయమున కొనగిం భూస్వాముల వలననేగాక అతనినై భూ స్వాములనుండి కూడ రక్షించును. 3 విరుంపట్టందారు ఆక్రమణ హక్కు నీక్రిందివిధమున నష్టపోవును. ఎ. తనభూస్వాము నెది రించుట, బి. కోరియుండి భూమిపంతులకు తగ్గించుట, సి. సకాల మున కిస్తుచెల్లించకుండుట, డి. భూమిని విరుంపట్టాదాడుకం టె తక్షణతలకు చేందిజేయుట.

1. జన్మిలహక్కులను రక్షించుట క్రిందివిధములు నూ చింపబడెను. భూస్వాము ఒక సంవత్సరమునను తిరిగి కొనుగడు స రిపడు దిపోజిట్ ను కోరవచ్చును 2. ప్రభుత్వకోర్టులకు చెల్లించిడి తరువాత భూస్వాముల కిస్తులను చెల్లింప బాధ్యతగలం. 3. కిస్తు లను సరిగాచెల్లించని రయగులకు తొలగించుటకు భూస్వాముల కు హక్కుగలదు. 4 తమకిస్తులను ఎగులుచేసికొనుటకు కోర్టు లో దావా లక్కరలేకుండ రయితుల నిరకరాస్తులను జప్తిచేయుటకు వీరికి ప్రత్యేకహక్కు లొనగబడివలెను.

భూస్వాములను మిగిలినవంతులో 2/3 వంతు కిస్తు క్రింద విత్తయింపబడునది. ఇటువంటి కిస్తులు ప్రతి 12 నెండ్ల కొకసారి మార్పబడుచుండును. పట్టణేతికముల పభుత్వరెవెన్యూను భూ ముల ప్రభుత్వరెవెన్యూకు భూస్వాములే జవాబుదారులు. మట్ట భూములకు తోలలకు రయితులే ప్రభుత్వకిస్తుల చెల్లింపబా ధ్యులు. వ్యవసాయము చేయవలసినట్టి విరుంపట్టందారుల వివ యము ననివ్చటి పద్ధతులు నూర్చబడ నగవరముజేదు.

వలస పోవుట

శాసనము

భారతీయ కార్మికులు వలసపోవుటకు కారణము వారి దారిద్ర్యము దప్ప వేరుగాదు. ప్రస్తుత శాసనముల ప్రకారము, నైపుణ్య ముక్కుర లేని వనులకు, సిలోను, మలయాదేశములకు మాత్రమే వలసపోవుటకు వీలును. సిలోనుకు ధనుష్కోటియొద్దను, మలయాకు చెన్నపురి నాగపట్నములయొద్దను స్త్రీమరుల నెక్కవలయును. 1927 సంవత్సరమున 70624 మంది చెన్నపురి నుంచి మలయాకు వెడలిరి. ఇంతకు పూర్వపు సంవత్సరమున 72742 మంది వెడలియుండిరి. నాగపట్నమునుండి వెడలినవారి సంఖ్య 86319 నుంచి 62388 కి తగ్గిపోయెను. చెన్నపురినుండి వెడలినవారిలో 8082 మందియు, నాగపట్నమునుండి వెడలినవారిలో 7033 మందియు, క్రొత్తగ వలసపోయినవారుగాక, ఇదివర కక్కడ నివసించియున్నవారే. సింహళమునకు ధనుష్కోటినుండి వెడలినవారి సంఖ్యమాత్రము 56722 నుండి 102808 కి పెరిగెను. ఇంతమంది ఇదివర కెన్నడును వెడలియుండలేదు. సంఖ్యల పెరుగుదలకు, కాటకమే కారణమని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. సిలోను, మలయా దేశములలో దొరకు కూలీ యయినను, హిందూదేశమున దొరకుడనికన్న, ఎక్కువయని చెప్పటకు వీలులేదు. ఇంతియ గాక, మలయాలో జీవిత న్యాయ మధికముగ నుండును. ఇక్కడకు వెడలువారు పలువురు దార పుత్రాదులను సామాన్యముగ గొంపోవరు. అందుచే కుటుంబ పోషణకుగాను ఇంటికి సొమ్ము సంపాదించవలయును.

సింహళమునకు బోవు కూలీలు కుటుంబములను గొంపోవుదురు. మలయా దూరమగుటచే, ప్రయాణపు ఖర్చు విస్తారముగ నుండును. మలయాకు బోవువారిని, లైసెన్సులుగల కాంగానీలను వారు రికూటుకేయుదురు. వీరికి కమిషను దొరకును. చెన్నపురినుండి వెడలినవారిలో 50262 మందియు, నాగపట్నమునుండి వెడలినవారిలో 40138 మందియు కాంగానీలచే ప్రేరేపింపబడిరి. సింహళమునకు వెడలినవారి సందరను కాంగానీలే గొంపోయిరి. ఇప్పటికిని కూలీలను సంపాదించుటలో అక్రమములు జరుగుచున్నట్లు, రిపోర్టుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. తలిదండ్రులయొక్క గాని బంధువులయొక్క గాని అభిప్రాయము కనుగొనకుండు, కూలీలను ప్రకొనట యొక్కను జరుగుచున్నదట. అవధి, మేల్కొనములలో నుద్రాసు కూలీల నిమిత్తము ఎన్నిశ్రమచేసిపోలు గలవు. నాగపట్నమునందును, భావకోయిలునందును అక్కడి కూలీలకు డిఫోలు

గలవు. సింహళమునకు గొంపోవు కూలీలను తమిళ జిల్లాలలోని వ్యవసాయపు పనివారలనుండి గైకొందురు. మలయాకు గొంపోవు కూలీలను అన్ని జిల్లాల నుండియు గైకొనుచున్నారు. తెలుగు, తమిళ ప్రాంతములనుండి కూలీలు వెడలుచుండురు. నాగపట్నమునుండి వెడలినవారిలో 2418 మంది వివిధకారణములచే తిరిగి పంపబడిరి. వ్యాధిబాధ యొక్క కారణము. వేతనములు చాలకపోవుట మరియొక కారణము. కాంగానీలు మోసముజేసి కొనిపోవుట మరియొక కారణముగ నూచించబడినది.

సింహళమునుండి 89772 మంది తిరిగివచ్చిరి వీరికిని ఇట్టికారణములే వర్తించుచున్నవి. మలయా నుండియు, సింహళమునుండియు తిరిగివచ్చువారి యొద్ద డబ్బున్నట్లుల గనుపింపదు. కొందరకు తమ గ్రామములకు వెడలుటకుగూడ డబ్బు చాలలేదట. ఫీజీ, గ్వయానా, ట్రিনিడాదు, జమియికా, మారిషసు, దక్షిణాఫ్రికానుండి వచ్చినవారిస్థితిగూడ దాదాపుగ నిటులనేయున్నది. దక్షిణాఫ్రికానుండి యిచ్చటకు బంపబడుచున్న కూలీలకు వాగ్దానములు మోసగ జేయబడినను, హిందూదేశమునకు వచ్చినపిమ్మట వారు జీవనాధారములేక మాడవలసివచ్చుచున్నది. విద్యకనిర్ణయము బలవన్నిర్ణయమే యగుచున్నది. విదేశములకు వలసపోవు కూలీలస్థితి చక్కబడుటకుమారుగ, వారు ఉభయ భ్రష్టులగుచున్నారు. హిందూదేశమున చేరినను లభివృద్ధి గాంచుచో, యిక్కడిపనివారలు ఇతర దేశములకుబోయి అన్యపడవలసినపని యుండదు. అట్టి ఏర్పాటు లింకను ఏర్పడకుండుట, దేశమస్థితికి నిదర్శనము.

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి బివ్వడల

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటన జూచిన, ఆశ్చర్యము గలుగుచున్నది. ప్రభుత్వపు ఖర్చు వరుసగ పెరుగుచున్నదట. ప్రైమరీ విద్యకై ఎక్కువవ్యయము జేయవలసి వచ్చుచున్నదట. అందుచే తాము వెనుకటివలె సెకండరీవిద్యకును, కాలేజీవిద్యకును ధనసహాయము జేయ జాలమని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు బివ్వకొనుచున్నారు. స్కూలుఫీజును, కాలేజీఫీజును 100 కి ఇరువదవ వంతున పెంచుకొనవలయునని, వీరు పాఠశాలాధికారులను గోరుచున్నారు. ఉన్నత విద్యాభివృద్ధిని ప్రోత్సహింపజేయుట కింతకన్నను అనుకూలమార్గముండబోదు. ప్రైమరీవిద్యకై, సెకండరీ విద్యకుగాని, కాలేజీ విద్యకుగాని నిరుత్సాహ పరచుట ప్రభుత్వమునకు పాడిగాదు. వేవలము ప్రైమరీ విద్యవలన విశేషప్రయోజన ముండదు. సెకండరీవిద్యవలనగాని, బుద్ధివికాసమును, ప్రపంచజ్ఞానమును కొంతవరకయినను గలుగవు. స్కూలు జీతములను పెంచుటవలన, భిద్యార్థులు పలువురు విద్యచాలించుకొనవలసినవచ్చును. నాగరికదేశములలో విద్యాభివృద్ధి ప్రభుత్వమువారి ప్రధానవిధిగ నెంచబడుచున్నది. ఇంగ్లండులో సెకండరీవిద్య నిర్బంధము గావించబడుచున్నది. బొంబాయి ప్రభుత్వము భారికి ఖర్చు అధికముగనుండుచో, ఉన్నతవేతన

ములను పొందుచున్న నర్సిసులవారి వేతనములను తగ్గింపవచ్చును. వారిసంఖ్యలను తగ్గింపవచ్చును పోలీసుఖర్చును తగ్గించుకొనవచ్చును. ప్రస్తుత న్యాయము తగ్గించుకొనుటకు వెక్కుమార్గములు గలవు. రాష్ట్రములు ఇండియా ప్రభుత్వమున కీయవలసిన కప్పములు తొలగింపవచ్చుగూడ, విద్యకై తమయొద్ద డబ్బులే దని ప్రభుత్వము వార చెప్పట ఎంత వింతయో యూహింపవచ్చును. మాంటుఫర్డు సంస్కరణము లింతకాలము కొనసాగిన పిమ్మట, విద్యకు డబ్బుచాలదని, ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించుటబట్టి, దేశ మంతహింసాత్మియునున్నదో యూహింపవచ్చును. స్వరిచాలనావశ్యకతయిప్పటికన్న నెక్కుడుగ నెప్పుడును పరిస్థితులుగా లేదు. వివిధరాష్ట్రములలో సూతనవిశ్వవిద్యాలయముల నూర్చి ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి. ఈనమయమున ప్రభుత్వమువారు ఉన్నతవిద్యను తాము పోషింపజాలమనుచో, భావిపరిణామమెటులుండునో యూహింపవచ్చును.

చీనా మనోరథ సాఫల్యము

జపాను ఎంత అడ్డుపెట్టినను, దక్షిణ చీనా సేనలు ప్రధాననగరముగు పికింగు నగరము నాక్రమింపగలిగినవి. ఉత్తర చీనా సేనలు పికింగు నగరమును వదలి, మంచూరియాకు వెడలెను. పికింగు యొద్దగాని, టియట్సినుయొద్దగాని, పోరాటము జరుగదని ఉత్తర చీనానాయకు లగు ఛాంగ్ సోలిను గారు విదేశీయులకు అభయ మొనగ్గి, ప్రాయశః వీరు దక్షిణచీనా సైనికులతో ననవసరముగ పోరాడదలచి యుండదు. జాతీయవాదులకింద చీనా ఏకమగుట, వీరికి ఇప్పటి కిష్టమైయుండును. స్వార్థలాభము కన్న చీనా ఐక్యము ఎక్కుడు లాభకర మని, వీరికి దోచియుండును. ఇంతియ గాక, ఉత్తర చీనాబలముడిగిపోయినది. దేశభక్తిభరితు లగు దక్షిణచీనా వారిముందర, వీరిదైర్యసాహసము లక్కరకు రాలేదు. ఛాంగ్ సోలినుగారు, పికింగును విడిచిపెట్టుటలో దూరదృష్టిని జూపినటులకు సందియములేదు. జాతీయవాదనాయకుక్రింద, చీనా యంతయు ఏకమగుటకన్న, కోరదగిన దేదియులేదు. ఛాంగ్ సోలినుగారు మంచూరియాలో నివాస మేర్పరుచుకొనుచో, వీరితో జాతీయవాదులు జోక్యము కలుగజేసి కొనకబోవచ్చును. ఇట్టిసమయమున, విదేశీయులు చీనా స్వాతంత్ర్యాభివృద్ధికి తోడ్పడిన మేలుగ నుండును. జపాను మాంటుగూభాగమునందును మరిచూరియాలోను స్థిరస్థావర మేర్పరుచుకొనుచున్నది. స్వలాభము కొరకు జపాను చీనాస్వేచ్ఛను హరించుటయగాక, ఇతర జాతుల తోడ్పాటునుగూడ గైకొనవచ్చును. చీనా బలకరమై వైకివచ్చుట, కిష్టములేని జాతులు జపానుతో చేతుల గలుపకమానవు. అందుచే భావి పరిణామమెటులుండునో చెప్ప వీలులేదు. కాని అమెరికా జపానుతో కలియక, స్వతంత్రమార్గము ద్రొక్కదలచుట కొంత ఆశ కెడమిచ్చుచున్నది. చీనా జాతీయ ప్రభుత్వమును అమెరికా గౌరవించుచో, మిగిలిన విదేశజాతులును తప్పక గౌరవించవలసినవచ్చును.

మలబారు రయితులు : రాఘవయ్య కమిటీ

మలబారు రయితులగుర్తి రాఘవయ్య కమిటీవారు ప్రచురించినది. రయితుల కెట్టియుపకారం నొసగజాలదు. దీనిని బహిష్కరించిన రయితులను మానములు తుదకు సాధక మయినవి. రయితులను జన్మిల పేరుగల భూస్వాములు నిష్కారముగ భూములనుండి వెడలగొట్టి బాధపెట్టుచున్నారని గగ్గోలు పుట్టియుండెను. మలబారులో జరిగిన తిరుగుబాటుకుగూడ, రయితులకు గలుగుచున్న బాధలే ముఖ్యకారణ మని సూచించబడెను. అట్టి కరి, భిచారణసంఘమువారు రయితులకు శాశ్వత లాభము గలిగించియుండవలసినది. అందుకు మారుగ, రయితులకు భూములను నేవ్యము జేసికొనుటకు స్థిరమగు హక్కును వీరొసగరయిరి. ఆక్రమణపు హక్కు నొసగ వీలులేదనిరి. కొన్నివరతులకుల్లోబడి యిట్టిహక్కు నొసగ నంగీకరించినను, యీవరతులు రయితుల కుపద్రవకరములే యగును. మొత్తముమీద రాఘవయ్య కమిటీవారి రిపోర్టు జన్మిలకే ఎక్కుడు అనుకూలముగ నున్నది. రయితులను వెడలగొట్టుటకు వీరికి ఎక్కుడు సౌకర్యముల నొసగుచున్నది. శాసనము గావించినను అది నిర్బంధముగ నుండదని కమిటీవారు తలచుటచే, ఇప్పుడున్న స్థితియే యికమీదగూడ నిలిచియుండునని తలంపవచ్చును. తుద కీభిచారణ యంతయు కొండన త్రవ్వెలుకను బట్టినవిధాన పరిణమించినది. మలబారురైతు లీరిపోర్టు నామోదించెదరని తీర్మానము. రయితులపక్షము వహించి పోరాడెనది. బ. కృష్ణక నాయరుగారు, ఇప్పుడు ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకసభ్యు లయిరి. వీరు ప్రభుత్వము నెటుల ప్రోద్బలపరచెదరో చూడవలయును.

బొంబాయి . కొత్తగవర్నరు

బొంబాయికి, మేజరుజనరల్ సర్ ఫ్రెడ్రిక్కు హుగ్గెస్సెక్కుగారిని గవర్నరుగ నియమించినటుల, టి. వార్తలు తెలుపుచున్నవి ఇంతకు పూర్వము, బరలు పక్షమునకు జెందిన గవర్నరులు కొందరు లేరు. అట్టివారి స్థానమున కన్వల్యేటరులు నియమింతులగుచున్నారు. రీడింగు ప్రభువుగారి స్థానమున రివ్యు ప్రభువుగారును, లిట్టనుప్రభువుగారిస్థానమున టాక్ ననుగారును, విల్సనుగారిస్థానమున హైక్కుగారు నియమింపబడిరి. ఇకమీద పాలకులందరును గడ్డకైన కన్వల్యేటరులే యగుటచే, ఇండియామంత్రిగారి ఏర్పాటులకు వీరు ఏమాత్రము వ్యతిరేకముగ నడువజోరు. హైక్కుగారు యుద్ధములలో బనిచేసి నట్లు, తెలియుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా యుద్ధము నందును, డార్డి నెల్సు యుద్ధమునందును వీరు పనిచేయుట య గా క, యుద్ధకార్యాలయమునందు గూడ పనిచేసియుండిరి. ఇట్టి మిలిటరీ గవర్నరును నియమించుటవలన, లా ఆర్డరులు భద్రముగ నుండునని, బర్మెహెడ్డు ప్రభువుగారు తలచియుండురు. కాని, భారతీయులకు పాలకు లెవరయినను ఒక్కటియే లిబరలు రాజప్రతినిధియగు రీడింగు ప్రభువుగారును, లిబరలు గవర్నరు లిట్టనుప్రభువుగారును దేశమునకు జేసిన ఎక్కుడు మేలు గనుపించదు. మిడుమిక్కిలి వీరల కాలమునందు, తీవ్రనిర్బంధములు విధింపబడెను. దేశనాయకులు పలువురు కారాగృహ బాధల ననుభవించవలసి

వచ్చెను కొన్నివిధముల కన్వల్యేటరు పాలకులే మెరుగని యనిపించుచున్నారు. అందుచే గవర్నరు లెవరయినను, రాజప్రతినిధు లెవరయినను, హిందూ దేశమునకు గలుగజోవు లాభనష్టము లంతగ నుండవు. వీరందరును, స్వీయాభిప్రాయము లెటులున్నను, పరిపాలనపు చక్రముతోబాటు దిరుగవలసినవారేగాని, దాని నతిక్రమించి తిరుగజాలరు

మోటారుబస్సులు

మోటారుబస్సులవలన గలుగు ప్రమాదములను తగ్గించుటకు పోలీసుకమిషనరు పీసికొనుచున్న శ్రద్ధ ప్రశంసార్హ మేయినను, వీరు గావించునిబంధనలు బస్సు యజమానులకు నష్టము గలిగింపకుండునటుల జూడవలయును బస్సులవలన పారులకు నిజమగు లాభము కలదనుటకు సందియము లేదు. ట్రాములు మాత్రమే ప్రజలకు చాలవు. దూర ప్రదేశములకు జోవువారికి బస్సులు చాల నుపయోగకరముగ నుండి కాలహరణము లేకుండ జేయుచున్న వనుటకు సందియములేదు మోటారు బస్సులు ఒకదానికన్న నింకొకటి ముందుగ పరుగిడియు ఎక్కుడునుండి ప్రయాణికుల నెక్కించుకొనియు ప్రాణోపద్రవకారణములు గాకుండ నివారించుచు, వీని యభివృద్ధి కెట్టియాటంకము గలిగింపకుండగూడ జూచుట, అధికారుల కర్తవ్యము బస్సుయజమానులు నూతన నిబంధనలు లేమకు ఇబ్బందిగ నున్నవనియు, మిగుల వ్యయకరముగ నున్నవనియు, మొరలిడుచున్నారు. ఈవిషయమై అధికారులు బస్సు యజమానులతో సంప్రతించి, వారికి గలుగు ఇబ్బందులను గూడ కనుగొని, తగిన నిబంధనల నేర్పరుచుట సమంజసముగ నుండును

బడ్డోలీ సమస్య శాసనసభ్యుల రాజీనామా

ఇదివరకు రాజీనామానిచ్చిన శాసనసభ్యులు గాక, నారిమను, బల్లాభాయి దేశాయి, నారాయణదాసు ఆనందజీగార్లుగూడ రాజీనామానిచ్చిరి ఇట్టి ప్రసిద్ధనాయకుల రాజీనామాల కర్థ మేమి? ప్రజలును వారి ప్రతినిధులును ప్రభుత్వ వైఖరి నేవ గించుచున్నారనియేగద స్వతంత్రదేశములలో ప్రజాప్రతినిధు లీతీరున అసమ్మతి జూపుచో, ప్రభుత్వము తన వైఖరి నయినను మార్పుకొనును. లేనిచో, రాజీనామానయినను నిచ్చును. కాని, హిందూ దేశమునందు, ఎంత దృఢముగ నసమ్మతి జెలిపినను ప్రయోజనము గలుగకున్నది. స్వపరిపాలనము లేనందువలన గలుగు నష్టము కనుపించుచునే యున్నది అయినను బాడ్డోలీ రయితుల త్యాగములును, వారిదృఢసంకల్పమును ఎట్టి ఆటంకముల నయినను దాటగల వని విశ్వసించెదము.

ముసులోనిగారు

ఇటీవల ప్రధానమంత్రి యగు ముసులోనిగారి నిరంకుశప్రవర్తనము మిన్ను ముట్టుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయము స్వేచ్ఛగ నెలునడకుండుటకై వీరవలించించుచున్న నిర్బంధమార్గములు, నాగరిక ప్రపంచమునకు వెగటు పుట్టించుచున్నవి ముసులోనిగారు ప్రతికలపై తీవ్రనిర్బంధములను విధించిరి. అమెరికాలోని నేషనల్ ప్రెస్సు క్లబ్బునుండి, గవర్నరుల బోర్డువారు ముసులోనిగారిపేరును తీసివెచి

వీరి చర్యల పట్ల అసంతృప్తి జూపిరి ముసులోని బోలు పత్రికా స్వాతంత్ర్య విచ్ఛిన్నకారకులను తమసంఘమునందు సభ్యులుగ నుంచుకొనుట అవమానకరమని వీరు ఎంచియుండురు ముసులోనిగారిక నయినను ప్రపంచాభిప్రాయమును గుర్తించెదరా? కాని, ప్రపంచాభిప్రాయమును వీరు లెక్కించెదరని తోచదు.

కామన్సు సభాధ్యక్షులు

కామన్సుసభ ధ్యక్షులగు జె. హెచ్ విట్టి గారు, తమపదవిని చాలించుకొన ననుష్ఠా గోర నున్నారు. వీరు లిబరలు పక్షమునకు జెందినవారయినను, తమ ధర్మమును ఏమ సంవత్సరముల నుండియు నిష్ఠపాతబద్ధితో నిర్వహించుచు, అన్ని పక్షములవారి గౌరవము బడయుచున్నారు అధ్యక్ష పదవికిగల గౌరవాధిక్యమును వీరింతవరకు ప్రశంసార్హముగ కాపాడిరి వీరు వెడలిపోవుట, ఎల్లెక్కును విచారము గలిగింపకమానదు వీరి స్థానము నెవ్వ రాక్రమించెదరో తెలియదు సర్ జాన్ సైమను గారు అధ్యక్షపదవి నాక్రమింపవలయునని, కొందరు గోరుచున్నారు కాని, వీరు రాయల్ కమిషను అధ్యక్షపదవిని వదలుకొందురా?

ఇండియా హాకీజట్టు

హిందూ దేశమునుండి హాకీజట్టువారు ప్రపంచ విజయముబడసి, ఇంగ్లండునుండి బొంబాయికి పయనమయిరి. మేమిదివరకు పలుమార్లు జెలిపినటుల, వీరు హిందూ దేశ భూతి నినుమడింపజేసిననుటకు సందియము లేదు వీరు బొంబాయిలో దిగునప్పటికి భారతీయులు వీరిని సగౌరవముగ సత్కరించుటయగాక, వీరికయిన ఖర్చులకు గాను చందాలను ప్రోగుజేసి, వీరికి తగునిధిని సమర్పించుట యవసరము ఇట్టివారి నే సముచితరీతిని గౌరహింపజాలనిచో, భారతీయులు మరి యెవ్వరిని గౌరవింపగలరు?

మైనూరు శాసనసభ

వివాహవయోనిర్ణయ శాసనము

మైనూరు జూన్ 2—మైనూరు ఎంపీల సేటి సమాజేశముందు ఆబ్బాసఖానుగారి వివాహ వయోనిర్ణయ చట్టముపై చర్చపూర్తియయ్యెను మైనూరునందలి లార్యాదారపరాయణశ్రీయు నునిరము గావించబడుటకై చట్టము సుపసంహరించుకొనవలెనని ప్రతిపాదించబడెను ఆబ్బాసఖానుగారు బిల్లును ప్రతివాదించినవారు, తనకు ఏసంఘమువారి మనోభావనానికలిగియు నుద్దేశము లేదనియు, వివాహముల వయోనిర్ణయమును హెచ్చింపవలసివదిగ గోరుచు పక్షతలమండి స్త్రీలు ప్రభుత్వమువారికి ప్రాసియంపిరనియు జెప్పిరి మైనూరు ప్రభుత్వమువారు శాసనము గావంతునప్పుడు కాని యంతమంది యంతరీప్రమగ నెదుర్కొందురని నే ననుకొనలేదు ప్రస్తుతము ఆధికసంఖ్యాకుల అభిప్రాయము ననుసరించి చట్టమును ఉపసంహరించుకొనుమన్నా ననిరి ప్రతికూలపక్షమువారు చట్టమున కంతగా ప్రతికూలండు కాక పోయినను హిందువుకానివారు హిందువులకు సంబంధించిన చట్టమును ప్రతిపాదించుట వారికిష్టము లేక ఎదిర్చిరి తొలిరోజున సభ్యుడు మల్లయ్యగారిని ఆగ్రహించుకొని కొన్నిమని ఆజ్ఞాపించినందునలేచి వేడిలిపోయిన సభ్యులలో నొకరు ఆజ్ఞు మెంటు ప్రతిపాదన గావించ నోటినుజెసియుండిరి దానిగుర్చి ఏమయినదని ప్రశ్నింప అధ్యక్షుని నిర్ణయము లగుర్చి పండేహించి చర్చింపరాదను కారణముచే నిరాకరించబడెనని ది వా ను గారు చెప్పిరి ఆబ్బాసఖానిగారు బిల్లు ఉపసంహరించుకొనవలసిన బిల్లుపై ఎచ్చరికెను సభ్యునిసినపింప నుమారు సూతుమంది సభ్యులు నీలగిరి పరిశీలయ్యగారి అధ్యక్షులక్రింద సమావేశమయి ఆజ్ఞు మెంటు ప్రతిపాదన నిరాకరించినందుకు నిరసనను జెప్పి టి. రామ్మంగిరి సభ్యులహక్కులనుగూర్చి ఎచ్చింపవలసినప్రతిపాదనగూడ నిరాకరించుట భావ్యము గాదని దెలిపిరి బ్రాహ్మణేతర పక్ష నాయకులు ఆబ్బాసఖానుగారు సమాధానపరచుకొని మాట్లాడిరి కాని వారిఅభిప్రాయములు ఎక్కువయి ది. చర్చ నండున వారిశాంత్యమును తోసిగెసిరి. (ఫ్రీప్రెస్)

విదేశవార్తలు

బొంబాయి గవర్నరు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూన్ 3:—బొంబాయిలో సర్ ప్రెజిడెంట్ కు సైక్లూస్ బొంబాయి గవర్నరు పదవిని స్వీకరించెదరు.

చీనా కల్లోలము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

టోక్యో, మే 3:—టోక్యో న్యూస్ పేపరు ప్రకటించినట్లు చీనా కల్లోలము గురించి వివరములు ఇట్లు:—చీనాలోని గాంజు లెంజు ముఖ్యమంత్రి దక్షిణ మంచూరియా ప్రాంతమునందున్న కలియచున్న స్టేషనును దాగి బోవుచుండ నీ నావారు మాయముగా మును ధరించి బాంబును పేసిరి. చాంగ్స్ లిన్ హెలిగం కియంగు గవర్నరు వుండక సింగుగారును కొంచెము తుతగాత్రులైరి. చాలమంది చీనావారు చనిపోయిరి. కొందరు తుతగాత్రులైరి. చాంగ్ లిన్ గారి అంగరక్షకులు బాంబులను బరసిన వారిపై తుపాకీలను కాల్చిరి.

11 వ రైలుపెట్టె తగులినది. ఇంకొక నాలుగు రైల్వే లంబుకొన్నది. రైలు మార్గమున గాపాడుచున్న జపాను పోలీసును చాంగ్స్ లిన్ గారి సైనికులు గాల్చిరి. జపాను పోలీసువారు మరల వారిపై తుపాకీలను ప్రయోగించిరి. 40 నిమిషము లట్లు తుపాకులు మ్రోగినవి. జపానువారితో డిక్షన్ లేదని యధికారాధిపత్యమువారు చెప్పుచున్నారు. ఆనూనముచే ఇద్దరిని అపు డక్కడనున్న వారిని అరెస్టుచేసి రనుచున్నారు.

ఆరవ రైలు బ్రెక్ డౌన్ చేయవలసియు సరాసరి ఇండియాకు బోవుచుండ క్రిందకు దిగవలసినట్లు. కాన్స్టాంటినోపిల్ లో దిగిరి. ఫయనమును మానుకొని ప్యారిసుకు బోవుచున్నారు.

యుద్ధ బహిష్కరణము

ఆస్ట్రేలియా అంగీకరించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూన్ 3:—యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించిన ఆస్ట్రేలియా కామన్వెల్త్ ప్రభుత్వము అంగీకరించెను. యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వము సూచించిన ఒడంబడిక ప్రాథమికకాంతికి తోడ్పడు ననుచున్నారు. ఆయ్యది జయప్రథమక సెన్సబుల తాయు సంపూర్ణ సహకారము సర్పించుచున్నారు.

ప్ర్యాంజి జో సెన్ ల్యాండు దగ్గర ఇటాలియా విమానము దిగవని దెలియుచున్నది.

అమానులా రాజదంపతులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూన్ 3:—మాస్కో లెనిన్ వార్ లెట్టు దెలుపుచున్నట్లు:—నన్ను బాటూములో జర్మన్ రాజదంపతులు ప్రవేశించి బ్రాన్స్ కేషియా, జర్మీను ఆజర్బైజాని ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు స్వాగత మొసగిరి. రాజదంపతులు పట్టణమునంతట జూచిరి. తేయాకు తోటలను జూచిరి. పిదప రైల్వేకుకు రైల్వేకిరి.

సార్వభౌమ జన్మదిన బిరుదములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జూన్ 3:—కొల్కత్ ప్రభుత్వము సైటు అఫ్ ఆర్మీ ఆఫ్ దిసిలు బిరుదమునిచ్చిరి. సయ్యదు అహ్మదు అలీఖాన్ ఆఫ్ (మధ్యరాష్ట్ర) కొత్తాల్ గారికి కమాండరు ఆఫ్ ఆర్డరు ఆఫ్ బ్రిటిష్ మెంబరు బిరుదము నిచ్చిరి.

చీనా పరిస్థితులు

పికింగులో నెమ్మది

చాంగ్స్ లిన్ గారు తిరిగిపోవుట

టోక్యో, జూన్ 3:—నేటియుద్ధము పికింగునుండి మంచూరియాకు చాంగ్స్ లిన్ గారు బయలుదేరిరి. వెంట సిబ్బంది మంత్రివర్గము పోయిరి. నగరమును దాక్కుటకు చేయుమంత్రి విశేషాంగ మంత్రియు యుండిరి. ఆదినినేన లు ప్రెజిడెంట్ కు రైలులో జూపుమండెను. అతడు రాత్రి అంతయు రైలులో యుండెను. అంతయు నెమ్మదిగ నుండెను. అల్లరులు లేకండ సిబ్బంది వెడలెను. అల్లరులు లేకండ చేయుటకు తక్షణ చీనా సేనలను కొంతమందినే నగరమునకు బంపెదట. బలవంతముగ నగరమును స్వాధీనము చేసికొనరాదనిరి. దక్షిణనే నానులలో ఎవరి నగరమును స్వాధీనముచేసికొనెదలో తెలియదు. ప్యూస్ గవర్నరు స్వాధీనపరచుకొను ననుచున్నారు.

రషియాతో తురుష్క

ఒడంబడిక ?

కాన్స్టాంటినోపిల్, జూన్ 3:—తుర్కీలో నన్ను తురుష్క రాజువారి టీకకుచేగారు ఆఫ్ రాజదంపతుల వెంట బెహరను కేసుచున్నారు. ఆచట టెర్కో పెరిషియను సరిహద్దు ఒడంబడికను సంతకముచేసెద రనుచున్నారు.

కామన్వెల్త్ సభాధ్యక్షుడు

విట్టిగారి ఆరోగ్యముకానులేనందున విరామముజేందు చున్నారు. జూన్ 18 తేదీని విక్రాంతిగొనను. అందరిని ని హ్మదీకముగ, గౌరవముగ ఆదరించుచుండిరి.

స్పెయినునుసము శీషన్ డెల్ గ్రాన్డావదరు ఏమైన దీ తెలియజేతు.

ఆఫ్ రాజదంపతులు

టెహ్రాన్, జూన్ 3:—పెరిషియాలో పీథులన్నిటిని కుభయచేయుచున్నారు. ఆహ్వానమునిచ్చుటకు పీథులలో విలువంపులనుగట్టుచున్నారు. గృహాయజమానులు తమ ఇండ్లగోడలకు తెల్లనన్నముతో గిల్లావా చేయుచున్నారు. ముఖ్యమైన పీథులందన్న ఇండ్లవారే ఇట్లు చేయుచున్నారు.

యుద్ధ బహిష్కరణము

కనడా ప్రత్యుత్తరము

వాషింగ్టన్, జూన్ 3:—కనడా ప్రభుత్వమువారు యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆహ్వానము సంగీకరించుచు జాతిసమితి ఊడి తీరవలసినదే యుచుచున్నారు. అంతర్జాతీయమైత్రి కది అనుసరించిరి. దానికి ప్రతికూలముగనుండు మార్గము నవలంబించువారము గామనిరి. జాతిసమితి ఒడంబడికకు యుద్ధబహిష్కరణపు టొడంబడికకు పరస్పర విరోధభావ ముండదనిరి. అందుచేత పార్లమెంటువా రంగీకరించుటకు సిఫార్సు చేసెదమనిరి.

రుమేనియా హంగరీ సంబంధములు

జాతీయమితికి చిక్కుగ ఏర్పడినది

లండన్, జూన్ 3:—బ్రాన్స్ కేషియా ఒడంబడిక విషయమై హంగరీతో చెడినదని రుమేనియా ప్రభుత్వమువారు జాతిసమితికి దెలిపిరి. బిరుదు ప్రాస్టోగార్డుకు అనాలోగ్యముగ నుండుటచే జాతిసమితి సభకు రారట.

ఫ్రెంచి మంత్రివర్గము

క్రొత్త కార్మికమంత్రి

ప్యారిస్, జూన్ 3:—అవధుగారు క్రొత్త కార్మిక మంత్రిగ నియమించబడిరి. కొత్త గవర్నరు కొద్దికాలములో ఆనగా నచ్చేవారము అలోలండను కేంద్రము స్వాధీనముచు ప్రధానామత్త్యుడు ఆదిని సత్కరించెదరు. పురపాలకాధ్యక్షుని ఆధిక సుందరు. లాకరు ల్యాంప్స్ గాగురు (పికిక వున్నిలకగ) చేయబడిరి.

నొంబరెకుగారు జనీవాకు బోవుచున్నారను (బియ్యం) సోరిని కలిపి కొని ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులనుగూర్చి చర్చించెదరు.

మెక్కా తీర్థయాత్ర

బ్రాన్స్ పోర్టు సౌకర్యములు

లండన్, జూన్ 4:—బ్రాన్స్ పోర్టు వైద్యవిధి: పారిశుధ్య ఏర్పాటులు 500000 మందికి పరిపూర్ణముల చక్కగ జేసిరిట. మెక్కా ఆరవతు మధ్య 7 వైద్యాలయములు నెలకొల్పిరి. మనాలో పెద్ద ఆస్పత్రిని నెలకొల్పిరి. ఆరము: కొద్దుకు పోవుదారిని ఉచితముగ నీటిసప్లయని చేయుచున్నారు. ఎండ దెబ్బకు చాలమంది చనిపోలేదు. కొగములులేవు. ఇంటర్నేషనలు టెలిఫోను కంపెనీ ర్యాడియో కార్పొరేషనును స్వాధీనము చేసికొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

ముస్సోలినిగారు

ప్రతీకలు

వాషింగ్టన్, జూన్ 3:—ఇటలీలో ముస్సోలినిగారు ప్రతికలకటజూపుచున్న ఆనూనముచే జాతీయప్రతికాసంఘ పథ్యునిగ ఆతనిని పేర్కొనగా ఆతనిపేరును బోర్డులో నన్ను గవర్నరులు తీసివేసిరి.

వాతావరణస్థితి

1928 సం. జూన్ నెల 5-వ తేది మంగళవారము

మార్పులెల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధికము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో గాలి	గత 24 గంటలలో ఉష్ణోగ్రత
గోపాల్ పూర్	95	79	...	0.1	— 0.8
బికానెర్	101	82	...	0	— 0.6
రాజ్ పుర్	106	85	...	0.1	— 0.8
చుదిల్ వట్టాము	98	76	...	0.4	— 0.1
కర్నూలు	92	76	...	2.9	+ 2.6
అల్మోరా	98	74	...	0.7	+ 0.8
అనంతపూర్	...	...	...	0.4	— 0.8
కడప	101	81	...	0.9	+ 0.4
సెలూరు	101	85	...	0.1	— 0.1
మద్రాసు	101	88	...	0	— 0.8
కడపూరు	101	84	...	0	— 0.2
సోమన	94	76	...	0.7	+ 0.1
బోయలూరు	88	70	0.2	0.2	0
తిరుచనాపల్లి	100	19	...	0	— 0.8
నాగపల్లెము	98	81	...	0	— 0.2
మధుర	95	81	...	0	— 0.4
పొంబే	89	79	...	0	— 0.1
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	— 0.2
తిరుచేంద్రవ	80	78	1.0	8.1	+ 0.4
కొచ్చి	88	78	1.8	5.8	+ 1.7
కాలికట్టు	77	78	8.8	8.9	+ 4.9
మంగళూరు	88	75	4.1	7.8	+ 3.4
లెంగుళూరు	88	87	...	1.2	+ 0.8
మిర్ కాట్	71	82	0.6	2.7	+ 0.8
కొచ్చి	64	54	4	0.7	— 0.2
మాయూర్	71	60	0.1	0.6	— 0.2

సర్కారులు:—మట్టు విస్తారముగ నున్నది. మచిలీపట్నములో వగటివేడిమి 9 డిగ్రీలు తక్కువ. ఇతరచోట్ల 4 మొదలు 9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నిన్ను కాలిఫోర్నియాలో 108 డిగ్రీలు ఎండగానెను మచిలీపట్నములో 98 డిగ్రీలు ఎండగానెను. ఇచట రాత్రివేడిమి 6 డిగ్రీలు తక్కువ. డెక్కన్:—కర్నూలులో వగటివేడిమి 10 డిగ్రీలు తక్కువ. కర్నూటకుము:—మట్టు విస్తారముగ నున్నది. నెల్లూరులో వగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ. అంతటను ఎండ 101 డిగ్రీలు ఉండెను.

వీ. వీ. నారాయణ అమృతం

నవోదయ కాలావకాశము

[illegible]

సాంస్కృతికవ్యవహారము

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

అయిదవ భాగము - ఏడవ ప్రకరణము

హరిద్వారమున కుంభమేళయంత్ర

“నేను రంగూనుపల్లి దావూరు మహాత్ముని సందర్శించినది బహుశాచే దానిలో కలకత్తాలో మహాత్ముని చేరినది. కీ! తే! బాబు భూపేంద్రాచార్య బానుగారింట్ల బసచేసిరి. వారు సాంస్కృతికము నొసగిరి. వారి మాతృభాషను వంగరాష్ట్రము వారి అభివ్యక్తిని కలకత్తాలో ప్రచురించుటగా నుండెను. ఆలోచనలో నేను కలకత్తాను గింజలను (నల్ల) మాత్రమే తినుచుంటినిగాన కలకత్తాలో దొంగకనట్టి అన్నిరకముల పండ్లను గింజలను వారు సాక్షాత్తు తెప్పించిరి. ఆ రాత్రి గృహము నందలి స్త్రీలందరను గింజల నన్నిటిని వలచి సిద్ధపరచిరి. పండ్లతో వంగదేశపు పద్ధతుల ప్రకారము పంజరముల భోజ్యముల నమర్చిరి. అప్పుడు సాక్షాత్తు రామదాసును మరొకరినను గూడ వారితో వచ్చిరి. వారి యింటి వారు సకలవిధ రుచ్యుల పదార్థములను తయారు చేయించిరి. వారొసంగిన ప్రేమతో గూడిన ఆతిథ్యమునకు నేను చాల సంతోషించితిని గాని యింటికివచ్చిన యిద్దరు ముగ్గురు అతిథుల కొరకు యింట్లనున్న స్త్రీలందరు నిలుల శ్రమపడుట నాకేమియు నవ్వలేదు. కాని అప్పటిలో నట్టి పరిస్థితులను తప్పించు కొనుటకు నాకెట్టి యాచారమును తోచియుండలేదు.

రంగూనుకు కలకత్తానుండి స్త్రీయలతో నేను డిం పా సెంజకు టిక్కెట్టును కొంటిని. బానుగారి యింటికి మేము అమితము భోగము ననుభవించిన వెంటనే స్త్రీయలతో డిం పా సెంజరులకు వ్యాధియుగా జరుగవలసిన సాచార్యములు గూడ మాకు జరుగకుండ పోయినవి. స్నానముగది చాల నవ వ్యాధిగానుండెను. పాకేదొడ్లలో దుర్వాసన దుర్భ్రమగా నుండెను. అదొడ్లలోనికి పాలలెననన అశుభపు పొగులను మాత్రపుకాటువలన చాటుకొని పోవలెను.

మానవ మాతృ లట్టిసిరిని భరించుట యెంతయు శ్రమయు సాధ్యముకాదు. నేను చీఫ్ ఆఫీసరుతో చెప్పితినిగాని యేమియును ప్రయోజనము కలగలేదు. ఇక ప్రయోజితలను నో పరిశుభ్రతను కొంచెముగూడ పాటించుటకు కూర్చుంటు సలమనుగూడ పూరింపకముగా పొర్చివేసి కూర్చున్నచోటనే ఉమ్మడియెట్లు తిండితిని మిగిలిన మెరుకులు మున్నగువాని నెవరుచేయుట, పాగాకును తయారుచేయుట వగైరలను నమిలి మద్దతుగా నమ్ముచుంటు మున్నగు దురాచారములకు మిలిలేదు. ఇక అలగికికల చెప్పనలవికాదు. ఒకరోకకు దొరికినంతలము సాక్షాత్తునుకొనిరి. వారిసామాన లే చాఫలము సాక్షాత్తుచినది. ఈ రీతిగా రెండురోజులు మేము దాడుబాధ ననుభవించితిమి.

నేను రంగూనుకు వెళ్లిన యీ పంజరముల నన్నిటిని యేజెంటుకు వ్రాసితిని. మహాత్మునిగూడ యేజెంటుతో మాటలాడిరి. అందువలన మేము రంగూనునుండి మరల డిక్కు మీదనే వచ్చినను మాకంత యిబ్బంది కలగలేదు.

రంగూనులో నాకు ఫలములను గింజలను సమకూర్చుట మహాత్మునికి మరొకరిక అధికమగు శ్రమను కారణమైనది. కాని మహాత్మునిగారి కుటుంబము నధికముగలచే అనవసరముగ చాలపదార్థములను తయారుచేయుటకు వారింట్లకు నాకు కొంత పొంకకలిగినది. ఎంతచెప్పినను వారు పెక్కురకములను సిద్ధపరచుట మాననందున దృష్టికిని జిహ్వము గూడ అధికమగు నాకర్తవ్యము కలుగుచునే యుండెను. వాని నివారించుట నాకర్తవ్యముగానే యుండెను. భోజనమున కొక నిగ్గునుమగ జేకలేకుండెను. సాయంకాలము నార్యాస్తమయము కొరకు భుజింపవలెనయే నానంకల్యము. కాని రాత్రి 8, 9 గంటలకు గాని రాత్రి ఫలాహారము జరిగెడిదికాదు.

12 సంవత్సరముల కొకసారి హరిద్వారమున కుంభమేళ యాత్ర జరుగును. 1915 సంవత్సరమున నాయాత్ర జరిగింది. ఆయాత్రనువల్లవలెనని నేనంతగా కోరలేదుగాని మహాత్ముని సీరాం (స్వామి శ్రద్ధానంద) గారిని నేను ముఖ్యముగా మాడ గొడుచుంటిని. ఆయన హరిద్వారమున గురుకులము నేర్పరచి యెట్లు నివసించుచుండెను. యాత్రకువచ్చినవారికి నేనచేయుటకు యిండియా సర్వెయింగ్ సంఘమువారు చాలమంది వాలంటీయరులను పండిత వ్యాధియనాధులకైగాని నాయకత్వముకొరకు హరిద్వారమునకు పంపిరి కీ! తే! దావూరు దేవుగా రాధికమున దావూరుగానుండిరి. పోనిస్సగర్లమును తమకు సహాయముగా పంపమని సంఘమువారు నన్నుకొరింపమన ఆద్యమువారితో ఖైగ న బాబు గారిని సాక్షాత్తుచేయుటగా నేను

దావూరునకు బయలుదేరితిని. నేనుగూడ రంగూను నుండి ఆటకేసి నా వర్తమును కలకత్తాకొంటిని.

కలకత్తానకి హరిద్వారమునకు రైలు ప్రయాణము చాల కష్టముగానే ఉండెను. హర్నీచోట్లలో రైలుబాడ్లలో దీపములు వెలిగించలేదు. మహారాజపురమునండి సామానలను పంపులనుయొక్కించు బండ్లుగానే మమ్ములనుబాది హర్నీ. వానికేమి లాభములేవు. వానిని ఒకపెనుటకు లంఘించు యెండ నెత్తిమాడుచుండెను. క్రింద ఇతర పలకలు కోరమున ద హించుచుండెను. మే మాత్రములలో మలములనుబాదిహర్నీ. అట్టిసిరితో గొం తెండిబావులున్నను వూర్యాచారవరాయ యింట ముసల్యుకు కచ్చెడి నీటిని త్రాగుట కంగీరించలేదు. నీళ్లనిచ్చు హించువు కనబడువరకును వారలు దాహబాధను సహించుచునేయుండిరి. క్యాఫివచ్చినపుడు మాత్రము దావూరు సారాయనిచ్చి నవ చీఫ్ టిని య్యవలెనని నను వారు నిరాకరింపకు. అప్పుడు కంపాండకు ముసల్యును డ్రైనరు, క్రైస్తవుడైనను మరేకానివాడైన అతడు ముందు ద్రావకము లతో కలపు నీటిని నాకు త్రాగుమనేయుండురు.

మేము కాంత్రికితనమున బస చేసితిమి. భారతదేశమున పాకీసని మేము ప్రత్యేకముగా నెరవేరువలయున్నదనువిషయమును మేముచుట గ్రహించితిమి. హరిద్వారమున వెంటిరు ల కొక ధర్మశాలలో డేరాయివేరి. పాకీదొడ్లకొర దావూరు దేవుగాని కొన్ని గోరులకు క్రయించిరి. అతడు పాకీసనిచేయుటకు బీతగాండనే నియమించెను. పోనిస్సగర్లమువారి కీపని లభించినది. అప్పుడుమే మున్నుపో చాని మేము తీసివేసి నమరు దావూరుకు తెలిపితిమి. దావూరు వంతసకుతో నంగీరించెను. నేనుపోయి దావూరుతో ముట్టాడినప్పటికి గాని అతనిని మగలలాచే చేయించవలసియున్నది నేను డేరాలోకూర్చుని యుండుట తప్పనిపరియైనది. ఏలననగా యాత్రకువచ్చినవారిలో పంజరలొడిగా అనుభూమున నన్ను చూసెదమయ్యెడిరి అందువలన నేను డేరాలోనే కూర్చుండి వచ్చినవారికి మరని మతములను బోధించుచుండుట తప్పనిపరియైనది. సాక్షాత్తునిమునమైన తీసిబడిలేకుండెను నేను ప్యా ఎమునకు వెళ్లినచో నదివద్దకూడ చాలమంది నావెంట బడుచుండిరి. నేను భోజనము చేయనపుడైన వారు నన్ను వదలలేదు నేను దక్షిణాఫ్రికాలో చేసిన ఆత్మహత్యను నేను భారతదేశమున లంచకు నత్యధికముగ నామోక్షించిరకు విషయమును నేను హరిద్వారమునండి గ్రహించగలిగితిని.

కాని నాకాస్థి యగ్గుముగానే యుండెను. మంతు గొయ్యి నెంక నుయ్యిగా నాకు కనబడెను. నన్నెవరను గురింపనిస్థలములలో అనగా నీయిలాంటి రైలులోను దుగ్గరములకు వచ్చుటకలిగెను. నా పేరు వినినవారన్నచోట నా దేహబాధకుపోవుకొనెన అనకాకేమిలేకుండ పోవుచుండెను. ఈరెండుస్థితులలోను యేది పర్యవసానము నేనుగ్రహించ లేకుండనే యుంటిని నన్ను చూడవచ్చినవారు వచ్చియు చుట్టడించుచుండుట నాకు వారిచే గ్రహమే కలగుచుండెను. రైలులో కష్టముగలిగినను అది ఉత్తేజముచేత నా కెన్నడును అగ్రహము కలిగింపలేదు.

ఆలోచనలో నేను చాలనేపు షికారు తిరుగుచుంటిని. నన్ను స్వయముగా నెరిగినవారు చాల కొద్దియంది యుండుటచే ప్రజలు నావెంటబడుచురకు భయముగూడ నాకంతగా లేకుండెను. అటుల హరిద్వారమున నేను తిరుగుచుండుటజలన యాత్రకులనుగూర్చి చాల విషయములను గ్రహించగలిగితిని. పరధ్యాతము కలకత్తాభావము చురుకుతనములేకపోవుట మున్నగువిషయ భక్తికంటే సఫికముగా వారితో కనబడెను. అచటజీవించుటకంటే పాధువులు వచ్చిరి. ప్రపంచమున సకలభోగముల ననుభవించుటకే వారేర్పడునట్లు నా కలతోచినది.

నేనవల నైదుకాళ్లకు యొక ముపును చూచితిని. నాకది చాలవింతగా నుండెనుగాని నిజము నెరిగినవారు వెంటనే నాసంతోషమును లోలగించిరి. బ్రతికియున్న మయొక అవు మాడకొలువననకి యాత్ర కాలిజెప్పుచు దానిని తగిలించిరి. ఈ రీతిగా రెండు గోవులకు దాదాపుమగ ఘాతుకము గాచించి విరమించుగ భవమును గడించుచున్నాను. అయిదుకాళ్ల గోవ నగానే హించువుల. దనకు అధికభక్తితో దానిని చూడవచ్చుచుండిరి వచ్చినవారు తృప్తిపూర్వకముగా దక్షిణ సన్మంపకం పోవుటయే లేదు.

కుంభమేళ యాత్రాదినము వచ్చినది నాపాలిటి కని మహాపర్యవసానమయ్యెడి. యాత్రనుగాంచి పుష్పము గడింప బలననుకొరికతో నీచచరిత్ర వెలియుండలేదు యాత్రకు విస్తారముగా పోవుచుండుట సలమల కట్టిపర్యవసానములతో జల్లుట నాకీష్టములేదు. కాని ఆత్మర సాక్షాత్తు క్రక పడిపోతిమి. అందుచే వచ్చిరి. వారందరను కలవల ద్రుతులే యనుట యసంభవము. వారిలో పెక్కులతలపండి నిగ్గుపటముగా పుష్పమును గడించుటకు వచ్చినవారెవరి నీ నెగుగుగను నట్టి యాత్రవలన ఆత్మవికసన మె తపకు కలుగునో మాత్రము నేను చెప్పజాలను.

ఆరాత్రి యంతయును నేను గాధుగు నాలోచనలోనే ముగిసి యుంటిని. నాచుట్టును చేరియున్న కలకత్తాకులనుధ్యయెందరో నివృత్తులు గూడ నున్నార. భగవంతునియెదుట వారు నిర్దోషులు. హరిద్వారమునకు వెళ్లుట నిజముగా పాప కార్యమే యెందుకే నే నవిధమునకు కృష్ణముగా తెలిపి ఆనాడే ఆటనుండి బయలుదేరి యుంటిను. ఆరాత్రి పాప కార్యము కానిచో అప్పుట జరిగినది నేను పాప కార్యము లకు పోయి కృష్ణముగ నే నేదైన ప్రత్యమును చేయుట విధి యెయిన్నది. అటుల చేసిన నగ్గని నేను పవిత్రుడనుగాను. అది నాకు సహజము. నాదేవిత్తుట్టి ప్రాయశ్చిత్తములేమనీ ఆధారపడియున్నది. కలకత్తాలోను రంగూనులోను నా కారిత్య మొసగినవారికి నే ననవసరము. గలిగించిన క్రమముగూర్చి నే నాలోచించితిని. కావున నేను ఆహారపదార్థములకు మితి యేర్పరపవలెననియును నూర్యాస్తమయము కాక ముందే సాయంకాలమున భుజింపవలెననియును నేను హరిద్వారమున నిశ్చయించితిని. 24 గంటలలోపున నైదువస్తువులకంటే ప్యాముగా తినను. చీకటిపడిన పిమ్మట నెన్నడును భుజింపకు. అని నేనవల ప్రమాదము చేసితిని. అందువలన కలకత్తానున్న కష్టములనుగూర్చి నేను బాగుగా నాలోచించితిని. నాకు జబ్బుచేసినపు డేమగునని బాగుగా నాలోచించితిని. జొవధములను మనచోయింపవచ్చునా అని నేను తలచితిని గాని వానినిగూడ మనచోయింపరాదదయే నేను నిశ్చయించితిని.

తదాదిగా నేటివరకును 18 యేండ్లనుండియు నే నాయమమున తప్పకుండ జనపగం గుంచుంటిని నాకు చాలకతన పరీతులు కలిగినమాట నిజమేగాని వానివలన నేనంతమాత్రమును చలించలేదు. ఆయమమువలననే నా ఆయాధ్యాత్మ ముగియవచ్చుచు గూడ నేను తలచుచున్నాను. (మొ. క. గాంధీ, ఎంగుయిండియా. 81-5-28)

కాశ్మీరమున లాలాజీగారు

హిందూ సంఘసంస్కరణమును గురించి
యవస్థానము నిచ్చుట

విదేశపుగడ్డనల నిరద్యోగము హెచ్చుచున్నది. శ్రీనగరము, జూన్ 4-జూన్ 5 రెండవ తారీఖు: శ్రీయత లాలాజీగారు శ్రీనగరములో హిందూ సంఘసంస్కరణమును గురించి యుపన్యసించిరి. 5,000 ప్రజలు సభకువచ్చిరి. లాలాజీగారు చక్కగా నలంకరింపబడిన మోటారులో సభకు గొంపొబడిరి. మొదట హిందూసహాయక విమిలారు ఆసోనవక్త్రమును చదివిరి.

ఉపవాసమున లాలాజీగారు ఆస్పత్రికృత్య వర్ణాశ్రమ ధర్మవిచ్చిరు. స్త్రీలయభోగి, బాల్యవివాహము, నిర్బంధజై భవ్యము, హైందవులలో భైర్యములేకపోవుట మొదలగు విషయములను చూపించి హిందువులు భీరువులని లోకముదముట చాలవరకు సత్యమేయని చెప్పిరి. ఈయచారములను, దుర్మలములను రూపుమాపకగని ముల హిందువులకు గొప్పపీడికాదు. కాశ్మీరములోని హైందవులు గూడ దేశముతో బాటు ఆభివృద్ధి నొందుచుండుట చాల సంతోషకరమని యట్టి దునుడివెను. ఇటీవల నొక విధవా వివాహమును చేసినందున లాలాజీగారు కాశ్మీరదేశపు సందేకులను అభినందించెను. హిందూసంఘమును సంస్కరించి బుద్ధమైనదానినిగా చేయుటకు వారిని ప్రారంభించె. పూర్వకాలమున కాశ్మీరము హిందూరాజ్యమే భారతదేశమున దుగాని, ప్రపంచములో నేడేకమునగాని లేని ప్రకృతిసౌందర్యముచే నీహిమవరతరత్నప్రాంత ప్రదేశమలరారుచున్నది. ఈనె సర్దికొధ జాతున్నది. సాయకాళికాగలరు ఇట్టిదేశమున ప్రజల విద్యావిహీనులగునను, దిగ్రులుగను నుండుట చాల శోచనీయును. వారికి విద్యలేక పోవుట వలన తమకు రావలసిన లాభములను, వధ్యవారపహారించుచున్నార. ఈనె సర్దికొధకు విద్యాభివృద్ధి తోడ్పడెనేని పం దనమునకు కర్మవర్మ మిళితమైనట్లు అతిశయముగా కోధించ గలరు.

విదేశపుగడ్డనల త్యజింపుడు

విదేశమునుండివచ్చిన గడ్డనల త్యజింప, స్వదేశపుష్ట్రములకు, ముఖ్యముగా ఖద్దరును ధరించమని లాలాజీగారు కోరి. విదేశపుగడ్డనలవాడు వారు దేశభిక్షాసహాయులని యతని మద్దెలాయము. అసలే దరిద్రదేశమున, నీ విదేశపుష్ట్ర వ్యాపారము విద్యోగమును వృద్ధిచేసి, ప్రజలదృష్టిని నిమగ్నమింపచున్నది. (సీ. వెస్)

WANTED.—Agents on decent salary. For full particulars apply with 2 annas stamp to:—The Jati Sewak, Nai Sarak, Delhi.

భారతదేశములో బిటిషు పరిపాలన

బర్మాన్ మహారాజాగారి హెచ్చరిక

చెన్నైనుండి వచ్చిన హెచ్చరిక. ఈ గురువారము ఇండియా ఆఫ్ఫీస్ ద్వారా సభలో నువ్వనెంచుచు బర్మాన్ మహారాజాగారు "భారతదేశముయొక్క పూర్వపు సంస్కరణములు, ముందురాసున్న సంస్కరణములు" గూర్చి తమ యభిప్రాయముల నీక్రింది విధమున చెలిపిరి:-

"(బిటిషు పరిపాలనా కృత్యములనుండి యేదియేముగా నయినను దప్పించుకొనవలెనను నభిప్రాయము భారతదేశములో నానాటికి వృద్ధియగుచుండుటయే గాక ప్రస్తుతము తీవ్ర రూపముగూడ దాల్చియున్నదను విషయమును గమనింపక మనము కండ్లు మూసికొనుటవలన లాభములేదు. భారతదేశము తెల్లదొరతనముతో విడుగుజెందినను, బిటిషువారు భారతదేశ పరిపాలనతో విడుగుజెందినను, హిందూమతమునకు భిన్నమకము నవలంబించుచున్న యెల్ల జాతివారితోగాని లేక జాన్ జాతివారితోగాని లేక సోనియల్టు రషియాచేతగాని, పరిపాలింపబడుటకు భారతదేశము సిద్ధముగా నుండవలెను. ఇది భారతదేశమే నిర్ణయించుకొనుగాక?"

స్వతంత్ర భారతదేశమును గోరు ఆదర్శప్రియులు నన్ను దేశద్రోహియని పిలువవచ్చును. కాని తా మూహించునంత కుల భేదముగా నట్టి స్వతంత్ర్యము చేయరాదు. భారతదేశ సమ స్వాధీనతను మంత్రము బిటిషుసంబంధముమీదనే యాధారపడియున్నది.

నైమను కమిషను తమసలహా లనొసగుటలో నొక విషయమును మాత్రము నొక్కిచెప్పుచున్నాను. వైస్రాయి కమాండ్రుగాక రాష్ట్రపతి గవర్నరులందరికీగూడ నుండవలసిన యధికారపదవి, స్వతంత్ర పౌరస్థానములు, యీ రెండువిషయములుగూడ కాపనపడియున్నవి. విమర్శనమునకు గాని వోటునకుగాని లోబడియుండగూడదు. ఈ యొక్కలా ధికారముల సార్వభౌమని ప్రతినిధులుగా భారతదేశములో తమ సుధికార మర్యాదలను గాపాడుకొనవలెననినచో, గవర్నరుగారి పర్యటనమునకు స్వతంత్ర్యమును, గవర్నరు మెంటు భవనములో క్రొత్త తివాసి, దర్బారులందును పంచెములందును బాడీగార్డు విందుల యందును బ్యాండు మేళములున్నగు మర్యాద లుండితిరవలెను. ఇవి పరిపాలింపబడుచుండుట ఆంగ్లేయులకుగూడ హాస్యాస్పదముగా నుండవచ్చును గాని, అట్టి హాస్యభావము బిటిషుప్రభుత్వముయొక్క గాని సార్వభౌమని ప్రతినిధియొక్క గాని, ప్రతిష్ఠాగౌరవమును హెచ్చింపజాలదు.

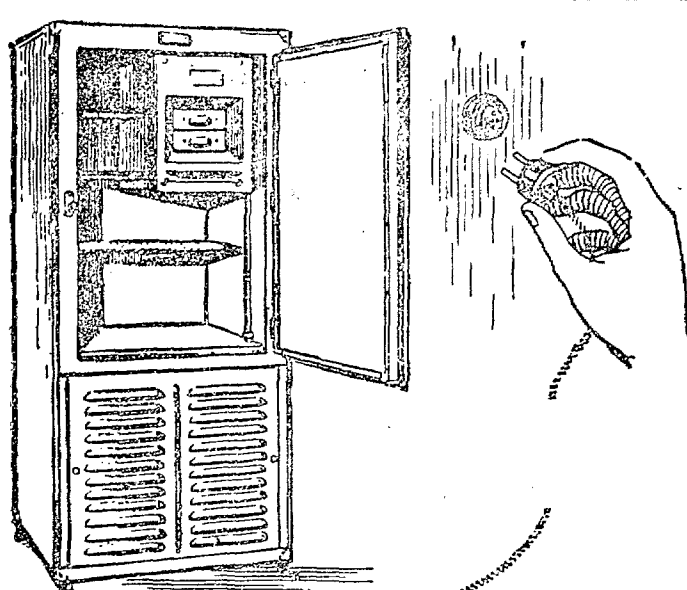
సంస్కరణ సూచనలు

రాష్ట్రపతి మంత్రుల కింక నెక్కువకాని లాప్సగింపబడవలెను. కాని యీ మామూలీ బాటు రాష్ట్రములలో రెండవసభలు లేక రిజిలెంట్ ఛేంబర్లు స్థాపింపబడవలెను. పన్ను విధించువిషయమున గూడ సీఛేంబర్లకు రిజిలెంట్ అధికారముండవలెను. ఈఛేంబర్ల యందు ప్రారంభదశలో, నియోజిత సభ్యుల కంటే నామినేటెడు సభ్యులెక్కువగా నుండవలెను. కాని వీరిలో కొద్దిమందిమాత్రమే ప్రభుత్వోద్యోగులయి యుండవలెను. ఈవిధానమువలన కేంద్రస్థానమునందలి రెజిస్ట్రేషన్ అసెంబ్లీ యుండవలసిన యవసరము తొలగిపోవును. ప్రస్తుతముకంటే నెక్కువ మంది సభ్యులు గల పెద్ద ల సభ లేక ఛేంబర్లు కాని స్థలము తో గలిసి ఇండియా ప్రభుత్వము పనిచేయుగలదు రాష్ట్రప్రభుత్వము యొక్క రెండు భాగముల నైకత్వము గావించుపద్ధతిమూలమున ద్వంద్వప్రభుత్వము తొలగిపోవలెను.

ప్రస్తుత విద్యావిహీనస్థితిలో వోటువేయు హక్కులను వృద్ధి గావించగూడదు. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకనియోజక వర్గములందగూడదు. అట్లుండుటవలన భారతదేశముయొక్క రెండు గొప్పభాతులను మతములను వికృతము గావించుటకు బిటిషు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నదని యనుమానింపబడును. కాని మిశ్రము నియోజకవర్గములతోబాటు మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమునకు బల మొసగు నొక విధానముండవలెను. స్థానములలో సగము సంఖ్యవరకు మహమ్మదీయులకు లభింపజేయు నొక విధానమేర్పడవలెను. మహమ్మదీయుల కెక్కువస్థానములను లభింపజేయునట్టి బాయింటు నియోజకవర్గముల యేర్పాటువలన సాంఘిక కలహము లంతమొందగలవు. ("లండన్ ప్రెస్సు")

దిర్ఘగవేదవిశాల

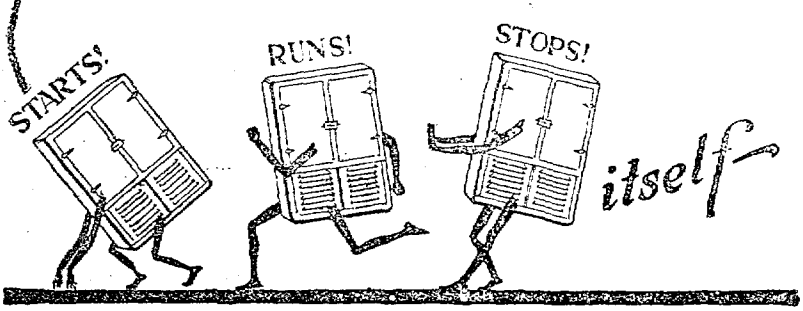
వేటపాలెం. "నెక్సో" ఈ మందు మొండి గనేరియా, చిత్తూరు పామరసం, నల్లపండ్లకాయలతో అత్యుత్తమ స్త్రీల సంతానకోశవ్యాధులకు గ్యారంటీ. 2-0-0 నిన్ను ప్రకటన చూడుడు.

The FRIGIDAIRE ELECTRIC REFRIGERATOR

ఆహారద్రవ్యాలను ఎల్ల వేళల, ఎల్ల పరిస్థితులందును మంచి స్థితియందుంచును. శ్రద్ధగాకని పెట్టుకొనవలసిన పనిలేదు. తనంతటతానే పనిచేయును. రాతిఅయినను పరే పగలెనను పరే. లివర్లుగాని స్విచ్చులుగాని, బటన్లుగాని లేవు. స్వల్పము. ఒక చిన్న బిరడా మాత్రమే. ఫ్రీజిడేర్ నకు మందుగడ్డ పనిలేదు. అనేకపనులకు పయోగపడునట్లు రికోడా కృతిగా తయారొనర్చును. ఎలెక్ట్రిక్ పవరువల్ల తిరుగును, లేనిచోల్ల డెల్టాలెట్ నెట్టు నుపయోగింపుడు. ఫ్రీజిడేర్ నకు సంబంధమైన విషయముల తెలుపు పుస్తకముకొరకు వ్రాయుడు

సప్తయిదార్లు
బొంబాయి, కరాచి, VOLKART ENGINEERS, లాహోరు, మదరాసు.

4 F.

డీలర్లు

రెస్టోరేట్ అండుకో, లిమిటెడ్., మద్రాసు, బెంగళూరు, సికింద్రాబాదు. టి. డబ్ల్యూ. డియర్ బెంగళూరు, వాల్ కార్ట్ బ్రదర్స్, ఏజన్సీ.

మితవాదులు: నైమను సంఘము

సర్ చమన్లాల్ సెతల్వాడ్ గారి యభిప్రాయము
సయిమును సంఘమును గురించి తమపక్షమునానీ సీటిని సర్ చమన్లాల్ సెతల్వాడ్ గారిట్లు తెలియపరచిరి. సయిమును సంఘము తర్కమువలన నీదేశమున గలిగిన క్లిష్టపరిస్థితులను ఇంగ్లాండు దేశమున నుండు అధికారులు గమనింపక బహిష్కారోద్యమము పలుచన అగుచున్నదని నమ్ముటకు నేను చింతించుచున్నాను. అపహేయోద్యమ మవలంబింపక సంస్కరణములను పూర్వము తొనసాగించిన మితవాదనాయకులే యీ సయిమును సంఘ సభ్యుల నిర్ణయమును తీవ్రముగ ఖండించిరి. భారతీయులను సయిమును సంఘముందు చేర్చకయుండుటవలన నీ సంఘమునకు సహాయ మొసరింపకుండు మితవాదులను స్వతంత్రులను నిర్బంధించుటయే దీనికి మొదటిఫలితము. ఇందువలన దేశమునందుగల అన్ని రాజకీయ పక్షములయొక్క సామర్థ్యాని సహాయమును ప్రభుత్వమువారు కోల్పోయిరి. అణగిపోవుచున్న అతివాదుల పలుకుబడియు, బలమును హెచ్చగునట్లు ప్రభుత్వమువారు రిందుమూలమున జేసిరి. బిటిషువారియందును వారి ప్రభుత్వమునందును శతృత్వభావము నెలకొల్పబడినది. భావి సంతతి వారి భావములే పరిగ్రహింతురు. ఇది ఇంగ్లాండు మహిమ దేశములకు రెండిటిని మంచిదికాదు. ఎటువంటి మంచిసంపాదనా విధానమును నీ సంఘమువారు తయారుచేసినను ప్రజాసమృద్ధి లేనియెడల నది తొనసాగింపబడదు. రాజకీయ నాయకుల సాత్వములను, అభిప్రాయములను గైకొనకండుటచే నీ సంఘము వారి కార్యమునకు చాలవరకు నష్టముకలుగును. ఇటువంటి సంఘపు ఆంత్యనిశ్చయములు ప్రజాంగీకారమును బడయజాలవు.

రామ్మొమెట్తోబాటుగాక చెప్పిన ప్రకారము భారతదేశము ముందు కమిటీలకేర్పరచి నైమను సంఘ సహాయము నొనర్చవలసినదను విషయమును తమ పక్షమువారుగాని యేయితర రాజకీయపక్షమువారును అంగీకరింపరని సెతల్వాడ్ గారు చెప్పిరి. భారతీయుల నా సంఘమునందు జేర్చి కానిని మిశ్రముసంఘమును జేసినచోతప్ప లాభముండనేరదని వారు అభిప్రాయపడిరి. అందు భారతీయులకు సహాసస్థితి కలుగజేయుచున్న సూచనలేదు. ఇప్పటికైనను జ్ఞానోదయమయి యీ క్లిష్టపరిస్థితులనుండి తొలగుటకు ఉభయపక్షములకు గౌరవప్రదముగ మాగ్గము కనుగొనబడునని సెతల్వాడ్ గారు అభిప్రాయపడ్డారు.
బహిష్కారోద్యమకారణమున నీ విద్యాసంఘము లందు దేశీయ ప్రముఖు లెవరు నుండకపోవుటచే నీ విద్యాసంఘములు మాడ నిష్ప్రయోజనమైనవి అగునని చెప్పిరి. మెస్టర్ సెటిల్మెంటు పూర్తి మార్పడవలెననియు, కేంద్ర, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములమధ్య ఆర్థిక సమస్యలు శాశ్వతముగ పరిష్కరింపబడవలెననియు, నిర్దిష్టము ఈ బహిష్కారోద్యమ కారణమున జయమును బడయజాలదని యీ చమన్లాల్ గారు నుడివిరి.
సయిమును సంఘము భారతదేశమును విడినతరువాత దేశ పరిస్థితులనుగురించి చెబుచు ఈకమిషను సభ్యుల లండనులోని వర్తమాన భారతదేశమున బహిష్కారేతర పక్షములకుకూడ కష్టమును కలిగించుచున్నవనియు, సయిమును గారు తిరిగివచ్చి గతమునకంటే క్లిష్టపరిస్థితులను గమనింపవలసివచ్చుననియు చెలిపిరి.
సర్ చమన్లాల్ గారును వారితోపక్షమును పూర్తియగు బహిష్కారమునే తదితర రాజకీయపక్షములతో నంగీకరించుచు స్వార్థనియు అమానుషకరమగు విషయమేమియు యీలోపున జరుగకుండు నెడల ఆఖరవరకును వీరల్లెయిండురనియు నొక్కినిక్కాడించిరి.

తాలూకాబోరులను గుఱించి

జాపుచేయు. సంసిద్ధులైయున్నట్లు వీరికలెఖ్య ప్రభుత్వము
వారికి ప్రాసరి. (జి. వెన్.)

1

పాండిత్యం, పాఠ 2 స్థాపనకు ఆయిలకంపెని
 ట్రాంకునందు నిన్ను రోజులందు మంటల కనుపడుచుండె
 ను. ఒక్కబొట్టు చదువుకొని నిలవలేక ఆడుగుంటువరకు
 ట్రాంకు కాలిపోయెను. మొత్తమునకు 20 గంటల కాలము
 ట్రాంకు మండెను. ట్రాంకు రూపమంతయు మారి కాలిపోయె
 ను. 4 లక్షల గాలనుల చదురుమండిపోయెను. ట్రాంకు విలవ
 75 కేలయిగా, చదురు విలవ 4 లక్షలనియు ఉజ్జాయింపు
 చేయబడినది. (1881 వేసవి)

మా త్ర కోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స
UNISOL (యునిసోల్)
అను ఔషధమును వాడుటచే లెప్పుక నిజముగా కుదురును
9 మొదలు 12 వాక్స్ సల్య ఉపయోగించిన చాలును
అన్ని మందుల పావులందు యితర ఔషధములందు విక్రయమునకు దొరకును.
ప్రాప్తియు కావలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. HARI & Co. BROADWAY, MADRAS

174.

అందమైన బాలిక లందరును
దీనినే ఉపయోగించుచున్నారు.

**PEERLESS
ERASMIC**
The Dainty SOAP

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువంతకు బయటింపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

1 కెతికియంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౮-౦

2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగుపీఠిక గలదు. ౨-౮-౦

3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధిపన్యాసోపసము ౦-౮-౦

4 కమలాక్షి (చిన్నవిచిత్రకథ): శ్రీ రాయసం వేంకటేశ్వరుడుగారు, యమ్.ఎ., యల్.టి. ౦-౮-౦

5 సీతీనిధి: ఇది యొక యుత్కృష్టసీతీగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలేండ్లకు ముందొక భారతీయ పండితునిచే తిబేతుభాషయందు రచియింపబడి పదపడి యనేకభాషల బరివర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ౧-౮-౦

6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభక్తాగ్రణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦

7 ధన్యుడము (వచనము): బౌద్ధమత ధర్మప్రబోధకగ్రంథ మగు 'త్రిపిటకము' నందలిది. బౌద్ధమతధర్మతత్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు శ్రీ కేశాంబి రంగాచార్యులుగారు, యమ్. ఎ., యల్. టి. ౦-౧౦-౦

8 భీష్ముడు (అయిదంకముల నాటకము): నార్వేదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్సెనను గారి బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యే. (ఆనర్సు) ౧-౦-౦

వెలువడిన గ్రంథము

9 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యే. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత జీర్ణసీతీయు నిందు వర్ణితములైనవి.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.

శ్రీమత్ వాల్మీకి రామాయణము

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము ఆరుకాండలు యెడమవైపు, పుటలలో శ్లోకములు, కుడివైపు పుటలలో ఆంధ్ర తాత్పర్యముగ ముద్రింపబడినవి. ముద్రక కిత్రాకౌలెండు చేయబడినవి.

బాలకాండ 1-8-0 సుందరకాండ 2-0-0
అయోధ్యకాండ 2-8-0 యుద్ధకాండ 1 వ భాగం 2-0-0
అరణ్యకాండ 1-8-0 డిల్ 2 వ భాగం 2-0-0
కిష్కింధకాండ 1-8-0 వచన సుందరకాండ 0-10-0

ఆంధ్ర భారత రత్నములు 0-10-0
ముముక్షుప్రశ్ని లేక రహస్యశ్రయము 1-0-0
అష్టదిశరహస్యములలో పది 0-10-0
రామకృష్ణ పరమహంస జీవితము, 610 ఉపదేశ వాక్యములు } 0-10-0

భగవద్గీత-రామాయణ బాష్పప్రకారము, ౬౮ ము గలది 1-0-0
పత్మిలో మాహాత్మ్యము 0-6-0
ఆశ్వమేధా సామ్రాజ్య-టీక, విశేషార్థములతో 0-12-0
అత్తియెరుక 0-2-0
శ్రీమత్ పండిట్ టి. లక్ష్మణాచార్యులవారి

ఉపన్యాస సహిత గ్రంథములు.
భగవద్గీత-టీక, విశేషార్థములతో, కిత్రాకౌలెండుది 2-8-0
టిల్ సాధారణలెండు 2-0-0
టిల్ (ఆరవములో) 2-0-0

భాగవతసారము 1-0-0 | ఆర్యారాచార్యులచరిత్ర 3-4-0
ముకుందమాల 0 8 0 | భారతకథలు 5-0-0
డిల్ (ఆరవములో) 0-10-0 | అమలవాదిపిరాక్ 0-8-0
తిరుప్పావై (కిత్రాకౌలెండుది) 1-8-0
డిల్ రాశర్ లెండుది 1-0-0

శ్రీమత్ తమ్మర - కంగరాచార్యులు
బ్రదర్సువారి సంగీతగ్రంథములు.
స్వరమంజరి 0-5-0 | గాయకపారిజాతము 1-4-0
సంగీతకళానిధి 1-4-0 | గాయకలోచనము 5-0-0
గాయకసింహాజనము 1వ భాగం. 2-0-0
డిల్ 2వ భాగం. 2-0-0
గానేందు శేఖరము 2-8-0 | భగవత్సారము 3-4-0
వి. పి. పి. కర్పణ ప్రత్యేకము.
మాపెద్దకాటలూగు కోరినవారికి ఉచితము.
తమ్మర, నరసింహాచార్యులు,
కళిదాస ఆఫీసు, గానోల్లాపిఠికా,

2, తంబునాయకకోవిది ప్లవర్ బజారు పోస్టు, జి.టి. మద్రాసు.

3351 **ఘనసారచందిని** 2

శైవశాఖామలకును, శ్రీలక్ష్మీ కుసుమవ్యాధులకును శ్రేష్ఠ మయినది. ఎరుపు, తెలుపు, పసుపు, మొదలగు అంతు శైవశాఖామలను, శ్రీలక్ష్మీకుసంధించు కుసుమశాఖామలను నిర్మాణముగావిండును. సీసా రు 1-8-0

దీనికి అనుబంధములై చందిని అక్షర నువ్వయోగింపబడుచున్నది. చందిని అక్షర సీసా 1-8 రు 1-4-0 వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

వి. కె.పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం-పెరిడేపి, గల్లూరుజిల్లా